

TABOR

Leto: III.

Maribor, nedelja 30. julija 1922.

Številka: 170.

Veliki optimist Lloyd George.

Nismo še mogli pozabiti neuspehov, ki sta jih doživeli konferenci v Genovi in v Haagu, in že prihaja poročilo o Lloyd Georgeovi izjavi v angleški spodnji zbornici, da smatra za potrebno novo konferenco. Marsikdo drug bi bil že po prvem neuspehu v Genovi vrgel puško v koruzo in obupal nad možnostjo obnove Evrope in rešitve drugih velikih problemov, ki so s tem v zvezi. Lloyd George, veliki optimist, ne obupa, ne vrže puške v koruzo. Še se ni posušilo tiskarsko črnilo, ki je tiskalo o neuspehih konferenci v Haagu, — a Lloyd George gre preko tega na dnevni red in snuje načrte za novo konferenco. Občudovanja vredna je enerģija velikega angleškega državnika.

Konferenca v Haagu je bila posvečena predvsem rešitvi ruskega problema. Ni trebalo biti prerok, če je je kdo že vnaprej dvomil o tem, da se bo to posrečilo. Med ruskim in zapadnim svetom obstoja še tako velika diferenca v pojmovanjih, da je za danes še sporazum nemogoč. Bodočnost zna prinesiti zanimive spremembe v tem pogledu.

Edina pot, ki bi danes mogla peljati do sporazuma med Rusijo in zapadnimi državami, bi bilo odkrito priznanje sovjetov, da Rusija ne stoji več na konsekvencnem komunističnem stališču in da je pripravljena, se prilagoditi ostalemu nekomunističnemu svetu. To se ni zgodilo in Rusija si je s tem tudi zaprla pot do tega, kar je želela doseči na haaški konferenci: do kreditov.

Ves svet vidi, da je edina pot do miru v Evropi, do njene gospodarske obnove po vojni katastrofi skupno delo vseh narodov in tudi Rusije. To je povdaril tudi predsednik haaške konference, ko je izjavil: »Evropa ne pride do miru in blagostanja, dokler Rusija ne bo zopet sodelovala v svetovni produkciji in trgovini. Evropa potrebuje Rusijo, še bolj pa potrebuje Rusija Evropo.« V tem je kratko izrečen ves ruski problem. Na takšno formuliranje problema so se zedinile vse države, ki so sodelovale na konferenci v Haagu. In vključ temu složenemu naziranju in postopanju vseh držav v Haagu, tudi složenemu postopanju Francije in Anglije, ki sta si — kakor znano — v Genovi bili hudo v laseh, vključ vsemu temu ni prišlo do sporazuma. Nagli konec haaške konference je dokazal, da je z Rusijo danes še nemogoč sporazum. Značilno je, da je povodom haaške konference Amerika, ki je glede Genove izrekla svoj popolni desinteresement, izstopila iz svoje nevtiralnosti in izrekla svojo solidarnost z zapadnimi velesilami. Danes imamo torej računati z enotno politiko zapadnih velesil in Amerike napram Rusiji. To je važen moment v svetovnem političnem življenju.

V tej politiki je merodajna Francija. Pariški »Temps« popolnoma pravilno povdarja, da je haaška konferenca potrdila ideje Poincaréja iz njegovega memoranda od 31. januarja. Francosko politiko so dejstva upravičila. Francoski zastopniki v Haagu so imeli zadoščene, da so tudi njihovi tovariši iz drugih držav kazali na resnice, ki so postale splošna svojina. Drugo važno dejstvo haaške konference pa je, da boljševiki niso dobili kreditov, ki so tvorili del njihovega programa. Sovjetska diplomacija je izza konference v Cannesu jadrjala za neizvedljivimi cilji in je vsled tega tudi doživela fiasko. Moskovska vlada bo

Pred ureditvijo reškega vprašanja.

Pred sestankom reške komisije. Naši delegati in eksperti pri komisiji.

Beograd, 29. julija. (Izv.) Ker je Italija sprejela naše predloge glede konvencij, se v kratkem sestane tudi komisija za ureditev reškega vprašanja. Komisijo bodo tvorili delegati in eksperti Jugoslavije, Italije in pozneje tudi samostojne reške države.

Beograd, 29. julija. (Izv.) V zunanem ministrstvu se sestavlja poseb-

na komisija delegatov in ekspertov, ki bo sodelovala pri rešitvi reškega vprašanja. Kot delegati so določeni: Angje-
lović, Kubić, Petrović, Trifunović, Smo-
dlakadlaka, Laginja, (bivši hrvatski
ban), profesor Silović, dr. Nedeljko-
vić in admiral Prica. Kot eksperti bodo so-
delovali: Sigattner, dr. Polegen, ter
ravnatelj primorske banke Stiponović.

Razprave v finančnem odboru.

Kredit za poljedeljsko šolo v Banjaluki — Seja odbora za vojno odškodnino.

Beograd, 29. julija. Na včeraj-
šnji seji finančnega odbora je protesti-
ral poslanec Odavić proti temu, da se
je finančnemu zakonu glede kredita
za poljedeljsko šolo v Banjaluki pristavil
stavak: »Tudi za druge šole«. Povdar-
jal je, da je ta kredit predlagal samo
za banjalusko šolo. Tajnik Sečerov je
izrazil, da je sestavljal zapisnik po deba-
tah na zadnji seji. Ker je poslanec
Odavić označil ta zapisnik za falzifi-
kat, je tajnik Sečerov v znak protesta
zapustil dvorano. Poslanec Milan Pri-
bičević je na to izjavil da bodo vsi de-
mokratski poslanci zapustili dvorano,

če Odavić ne prekliče svoje izjave. Ko
je Odavić nato zadostil tej zahtevi, se
je seja finančnega odbora nadaljevala,
nakar se je odobril za poljedeljsko šolo
v Banjaluki kredit v znesku 1.100.000
Din. Po dolgotrajni debati se je kon-
čno sklenilo, nadaljevati razpravo o
raznih drugih vprašanjih. Finančni
minister je nato izjavil, da je za to,
da se pusti družinske doklade na de-
želj vsem onim, ki plačajo 5 dinarjev
davka, in v mestih onim, ki plačajo 10
dinarjev davka. Po daljši diskuziji se
je debata preložila do prihodnje seje.

Resolucije mirovnega kongresa.

London, 28. jul. (Izv.) 28. medna-
rodni mirovni kongres se bavi z vpra-
šanjem kontrole zunanjih zadev potom
parlamentov. Sprejetih je bilo več
sklepov, ki naglašajo, da mora vsak
narod imeti svoje zunanje zadeve rav-
notako pod kontrolo, kakor notranje.
Zunanja politika vseh držav naj bo
demokratska, to se pravi, da ne sme
biti tajna, temveč javna. Tvori naj te-

melj, na katerem lahko sodelujejo vsi
strokovnjaki javnega mnjenja.

London, 28. julija. (Izv.) Mirovni
kongres je sprejel celo vrsto sklepov,
ki zahtevajo popolno razoroženje. V
zadnji resoluciji se zahteva, naj Zveza
narodov razpravlja vprašanje odprave
vojaške službene dolžnosti. Nadalje za-
hteva kongres, naj se omogoči narod-
nim manjšinam, da sami odločujejo o
svoji nadaljni usodi(?)

VAŽNI SKLEPI POLJSKEGA PARLAMENTA.

Varšava, 28. julija. (Izv.) Sejm
je danes odobril nemško-poljsko po-
godbo glede obmejnega prometa, na-
dalje trgovske pogodbe z Rumunijo in
Italijo ter Švico. V tretjem čitanju je
bil nato sprejet vojni zakon. Volitve
se razpišejo za dne 5. nov. za sejm in
dne 12. nov. za senat.

POČETKI GENERALNE STAVKE V RIMU.

Rim, 28. julija. (Izv.) Danes pop-
so skoraj v vseh obratih ustavili delo.
Obratujejo samo še cestna železnica in
tikarne

NERESNICNE VESTI O NAMERA- VANEM ATENTATU NEMSKIH MONARHISTOV NA POINCAREA.

Berlin, 28. julija. (Izv.) Pariški
listi poročajo, da nameravajo nemški
monarhisti izvršiti atentat na francos-
kega ministrskega predsednika. Nem-
ška vlada je francoskega poslanika v
Berlinu opozorila na to nevarnost. Z
uradne strani se zatrjuje, da uvedena
preiskava ni ničesar odkrila ali do-
kazala ter da nemška vlada nikoli ni
podala francoskemu poslaniku v Ber-
linu kake take izjave ali svarila.

ORIGINALEN BEG IRSKIH UJET- NIKOV.

Belfast, 28. jul. (Izv.) Iz zaporov
v Dundalku je pobegnilo 106 ujetni-
kov. S pomočjo mine so prebili na ne-
kem mestu zid ter skozi odprtino po-
begnili. Eksplozija se je občutila po
vsem mestu ter je na več hišah pov-
zročila škodo.

London, 28. julija. (Izv.) Začas-
na južnoirska vlada je sklenila sklica-

nje parlamenta, ki je bilo prvotno do-
loženo za konec tega meseca, odgoditi
še za dva tedna. Izmed iz zaporov Dun-
dalku pobeglih ujetnikov jih je 50 zo-
pet po ključem.

VELIKANSKA POVODENJ NA KITAJSKEM.

Pariz, 28. julija. (Izv.) »Daily
Mail« poroča iz Pekinga: Velikanska
povodenj je uničila na severnem Ki-
tajskem vso letošnjo žetev. V Pekingu
se je porušilo 1800 hiš.

RUSKA NOTA RUMUNIJI.

Berlin, 28. julija. (Izv.) Iz Moskve
poročajo, da je sovjetski zunanji komi-
sarijat poslal rumunski vladi noto, v
kateri zahteva, da mora Rumunija
ustaviti vsako nadaljno podporo rus-
kim vojaškim organizacijam na ru-
munskem ozemlju.

VELIKE DEMONSTRACIJE V VARŠAVI.

Dunaj, 28. julija. (Izv.) Kakor po-
ročajo iz Varšave, je prišlo tam večeraj
do velikih demonstracij Pilsudskemu,
ker ta noče potrditi od glavnega odbo-
ra sejma mu predlaganega min. pred.
Korfantya. Morala je posredovati po-
licija na konjih.

BORZA.

Zagreb, 29. julija. (Izv.) Izven bor-
ze: Pariz 6.75, Curih 15.62, London 3.66,
Berlin 1.89, Dunaj 0.22, Italija 3.77,
Dolarji 80.—, Budimpešta 5.25.

Curih, 29. julija. (Izv.) Predb. Pariz
43.35, Zagreb 1.65, London 23.88, Berlin
0.92, Praga 12.17%, Italija 24.12, New-
york 525.75, Dunaj 0.01%, žigosane K
0.01%, Budimpešta 0.30, Varšava 0.08%
Sofija 3.25.

morala s tem računati. Računati bo
morala s tem, da zapadne sile niso pri-
volji dajati Rusom kake koncesije glede
njih postopanja napram zasebni last-
nini in v vprašanju spoštovanja skle-
njenih pogodb in danih obvez. Evolu-
cija v Rusiji bo brezpogojno morala
iti na pot »povratka na stare osnove«.

Ruski komunizem je doživel dozdej
tri faze v evoluciji nehanja in dejanja.
Prva faza: »Komunizem in uničenje
zasebne lastnine« — je kmalu prešla.
Že čez nekoliko mesecev po revoluciji
je prišla druga: država je vzela vse
ekonomsko življenje v svoje roke in
upeljala težek ekonomski etatizem. A
že pred letom dni je prešel boljševi-
zem v tretjo fazo: vse gospodarstvo je
stalo pred razpadom, in poklical je na
sodelovanje privatni kapital. V tej
tretji, državno-kpitalistični, fazi je
boljševizem še danes in se hoče v njej
tudi držati. Toda čim je v komunistič-
ni evangelij začel braniti zasebno last-
nine, je tudi to nemogoče. boljševiški
režim gre svojemu zlomu nasproti.

Ker so v Haagu Rusi še vztrajali
na stališču tretje etape, ni moglo priti
do sporazuma in pozitivnih rezultatov.
Čas bo tudi tu storil svoj čudež kot do-
ber zdravnik.

Angleški premier Lloyd George to
dobro sluti in ve in zato kot praktičen
in trezen politik gleda v bodočnost ter
pripravlja novo konferenco. Prepri-
čan je, da bodo čas in razmere Ruse
prisilile k izjavam, ki jih še v Haagu
niso hoteli podati, morda čez nekaj
mesecev na novi konferenci.

Pravica obrambe.

Pred par dnevi smo prinesli na u-
vodnem mestu našega lista poslanico
Italijanom, katero je priobčila zagreb-
ška »Tribuna«, ker se nam je zdelo
najboljši in najlepši odgovor na pre-
ganjanje in poniževanje naših bratov
v Primorju s strani Italijanov. To
nam je narekovala ljubezen do naših
bratov na jugu, krvi naše krvi. Glasi-
lu peščice še preostalih socialistov pri-
ljubljskem »Napreju« pa ta posla-
nica ni bila po godu. Postavilo se je
na visoki pacifistični piedestal ter po-
kazalo s prstom doli na nas kot na
vojne hujskače, kot na ljudi, ki ogro-
žajo svetovni mir. Na to zaletovanje
»Napreja« v nas bi ne reagirali, ako ne
bi šlo tu za temeljno vprašanje enako-
pravnosti v obrambi in v boju za do-
sego pravice. Socialisti naglašajo ved-
no in povsod svojo pravico do obrambe
delavskega razreda ter že leta nepre-
stano propagirajo sveto vojno proti
vsem, ki ne trobijo v njihov rog, ki so
slučajno drugega naziranja in prepri-
čanja kakor oni. V svojem programu
samem imajo kot temeljno točko de-
lavsko revolucijo, ki naj s krvjo zatre
pravice vseh drugih razredov ter po-
stavi na prestol socialistično veličan-
stvo. Kaj pa pomeni revolucija, ako ne
vojno? In ako pomeni revolucija voj-
no, potem imajo socialisti v svojem
programu vojno proti svojim nasprot-
nikom in kjer so prišli do širšega za-
maha, so doslej redno res tudi zaneli
vojno. Najlepši primer za to nam je
Rusija. Ruski socialistični ekstremi-
sti ali boljševiki, so se vprli svetovni
vojni pod lepim geslov: »Doli z vojno,
živel mir!« ko pa so res razbili fronte
carističnih aumad, obrnjenih proti za-
padu, so prišli sami v notranjosti in
na vseh mejah še hujsko, še bolj krvavo
vojno nego je bila ona, katero so vo-
dili »buržuji«, vojno, ki v posamez-
nih sektorjih Rusije traja še vedno.
To je dokaz, da se socialisti v dosego
svojih ciljev poslužujejo popolnoma
istih sredstev kakor »buržuji« — voj-
ne. Toda ni nam treba hoditi v Rusijo;
sam naš proti nam tako pacifistični

»Naprej« je v zadnjih letih za razne malenkosti grozil »tlačiteljem« z burjo, ki bo zavrešala in pomotla vse, ki so njegovi nasprotniki, grozil je z uporabo z materijalno silo, torej z bojem, z vojno.

Socialisti torej smejo rožljati z c-rozjem, smejo se posluževati v obrambo svojih načrtov in dosego svojih el-ljev orožja, ne bi smeli pa tega delati drugi, ki niso socialisti. Ako sami socialisti hujskajo na krvavo klanje, je to »sveta pravica delavstva«, ako pa to store drugi, je »ogrožanje miru«, po katerem hrepeni ves svet. Socialisti so postavili na indeks vero in narodnost, ker povzročata vojne, njihov nauk sam pa hoče do zmage na isti način — preko vojne. Zakaj? Ker druge poti ni! Socialisti sami prav dobro vedo, da so vse pacifistične težnje danes še prazne sanje, na katere se življenje ne ozira. Vzemite lačnemu psu kost, pa če je še tako miren, bo planil po vas; ogrozite človeku existenco, storil bo isto, ako ni slabič, ki se raje, nego bi se boril, obesil. Enako je z narodi in plemeni. Narod je družina, velika družina ljudi iste krvi in istih interesov in ako je ogrožen, mora prijeti za orožje, ako noče postati suženj drugega naroda. Dolga stoletja smo bili mi Jugoslovani sužnji tujih narodov, ki so potom naših žuljev bogateli in preko naših ramen plezali v nebesa, končno pa je suženj zmignil z rameni, pograbil za meč in nagnal svoje izkoriščevalce. Ako jo imajo delavci med razredi, potem jo ima tudi narod med narodi.

Toda ni še svobodna vsa jugoslovenska družina: tam preko Snežnika, Javornika in Triglava zdihuje še vedno pol milijona bratov v robstvu. Ali nimamo potem mi tu, ki smo svobodni, pravice osvoboditi in združiti tudi te z nami? Za to nimamo le popolne pravice, ampak je to tudi naša sveta dolžnost, kakor je sveta dolžnost socialistov skrbeti za svoje zatirane sodruge. In ako se bratom ne da pomagati drugače nego potom boja, potem vojne, ni izbire in ni pomislekov zateči se jej treba k skrajnemu sredstvu, k kateremu bi se zatekli tudi socialisti.

Toda ne le, da imamo mi kot nacionalisti isto pravico posluževati se v doseg osvobojenja naroda istih sredstev kot socialisti, mi nimamo nad temi celo velikansko predpravico, ker se ne borimo le iz grobih materijalnih kopisti in ne le za eno samo stranko, ampak za cilje narodne ljubezni iz ljubezni do vseh in za vse, ki so naše krvi, brez razlike njihove razredne in strankarske pripadnosti. Naša pravica je višja, čistejša, idealnejša nego vaša.

Radi pa postanemo takoj pacifisti, radi vržemo iz rok orožje, ako nam vi pri svojih »sodrugih« v Italiji in v drugih državah izpostujete osvoboditve naših zatiranih in poniževanih bratov mirnim potom. Toda ali lahko to dosežete? Ali boste sploh kdaj lahko dosegli? Ugovarjali boste, da za to še nimate potrebne moči in vpliva, da te moči in tega vpliva tudi še vaši »so-

drugi« v drugih državah nimajo; toda tudi ako bi jo imeli, bi se na stvari popolnoma nič ne izpremenilo. Na Koroškem imajo vaši »sodruzi« skoro vso moč v svojih rokah, toda zatiranje naših tamkajšnjih bratov je enako kakor v Italiji pod fašistovsko nadoblastjo. Dogovorite se mirnim potom z vašimi koroškim sodrugom, da bodo zaščitili naše ljudi; dogovorite se z njimi, da nam vrnejo naše narodno ozemlje! Razorožite, ako ste pacifisti, vaše sodruge komuniste, kajti te smatramo upravičeno za vaše sodruge, saj stoje na istih teorijah pravic delavskega razreda kakor vi, saj pripadajo istemu delvskemu razredu kakor vi! Poskusite to dvoje vsaj! Toda poskusili ne boste, ker veste, da ne bi opravili ničesar ne v Celovcu, ne v Moskvi. Praksa je pač drugačna nego teorija. Vaš pacifizem je prazna demagoška fraza, katere se poslužujete tedaj, kadar hočete z njo loviti na svoj lim nevedne kaline, kadar pa vam konvenira klanje, tedaj se ga ne strašite, tedaj pozabite na pacifizem.

In končno, zakaj niste preprečili svetovne vojne? Z milijoni in milijoni svojih oboroženih sodrugov po vseh državah Evrope bi bili to lahko storili; toda storili niste, zato ker je vsa vaša internacionala le iluzorna, le plašč, pod katerim se skriva tudi v vas človeški egoizem, kakor v vseh drugih ljudeh. Vaše vrste so razbite in razkosane, so brez moči in bodo brez moči ostale. Ali naj čakamo na vaše svetovno ujedinjenje? Čakali bi lahko celo večnost, v kateri bi naši bratje na jugu in drugod davno poginili do zadnjega. Tega pa nočemo dopustiti in zato imamo popolno pravico osvoboditi jih, ako ne gre drugače tudi z orožjem.

Pred razsulom Nemčije?

V boju, ki se z vso trmoglavostjo bije med Berlinom in Monakovem, se vedno bolj slišijo besede o razsulu velike nemške države. Delo Bismarcka, ki se po pravici lahko smatra za kovača nemškega ujedinjenja in združenja, je ogroženo, da se razbije na kosce. Zagrižen boj, ki ga je povzročil zakon, ki naj štiti republikanski ustroj današnje Nemčije, boj, katerega izid se danes še ne da določiti z gotovostjo, oživlja pred našimi duševnimi očmi one velikanske boje za nemško državno ujedinjenje, ki izpolnjujejo skoraj celo stoletje nemške zgodovine. Ta boj za »državno ujedinjenje«, ki se je pričel kmalu po napoleonskih vojnah, boj, čegar prvoboritelji so bili večinoma nemški buršaki, je dosegel svoj vrhunec v nemirnem četrtem desetletju preteklega devetnajstega stoletja, ko se je v cerkvi sv. Pavla v Frankfurtu v brezkončnih debatah razpravljalo o edinstvu nemških plemen. O mogočnih, najelementarnejših pravicah naroda oživljajočih osvobodilnih bojih francoske revolucije pri zasedanju prve nemške narodne skupščine ni bilo mnogo ču-

titi. Nekaka narodna mistika in romantika je osenčala poglede mož v cerkvi sv. Pavla, ki so v dnu svojega srca ostali večinoma zvesti služabniki svojih knezov. Takrat se je v sled postopanja Prusov porodila mržnja in od takrat skoraj neugasno sovraštvo med severom in jugom in v bojih leta 1848 so si stali severni in južno-zapadni Nemci z orožjem v roki nasproti. Razlika je bila le ta, da so se takrat pridružili Bavarcem, ki so se uprli nadvladi Prusov, tudi Hesi, Badenci, Švabi in Pfalcerji.

Težko je danes spoznati, ali bo v-gled Bavarske vplival tudi na ostale južno-zapadne Nemce. Posebne težnje, ki se pojavljajo vzpričo slabosti Lerchenfeldove vlade in početja fanatičnih tajnih zvezarjev in politično razgretih glav, na Württembergem, Badenskem in Hesenskem niso znane; tam skušajo svoj »skoler«, kateremu se Nemci, kakor znano, ne morejo odreči in odvaditi, vsaj kolikor toliko zblížati državnim barvam Nemčije. — Tudi ne igra tam mržnja do Berlina take, skoraj komične vloge, kakor v Monakovem. Vendar pa tudi tam ni situacija tako nedvomno trdna, da bi večje ali manjše zmešnjave ne mogle povzročiti oklevanja. Na Hessenskem je povzročila ljudska stranka v zadnjem času take odpore, ki so skoraj popolnoma onemogočili mirni potek in razvoj pokrajinske politike. Najprej pa se je bati nemci v na Pfalci, kjer so demokratije in socialni demokratije zavzeli stališče k postopanju monakovske vlade. Z največjim kalibrom je nastopila socialdemokratska stranka, ki je zahtevala takojšnje načetje »pfalškega vprašanja z ozirom na položaj na Bavarskem«. Bavarski ministrski predsednik Lerchenfeld je nato tudi v svojem govoru v bavarskem deželnem zboru opomnil bavarske Pfalcerje, naj se ne spuščajo v nobeno »posebno« politiko. Dokler velja geslo: »Bavarska v državi za državo«, bi bila vsaka taka politika nevarna igra.

Ministrski predsednik Lerchenfeld se je v svojem govoru trudil dokazati, da postopanje Bavarske ne znači nezvestobe napram državi. S to frazo pa nedvomno ni pridobil mnogo vernikov. Za poznavalec ustavopravnih razmer je več kakor jasno, da se odlok bavarske vlade ne da spraviti v sklad z državno ustavo in da se je bavarska vlada s tem svojim činom sama postavila izven zakona. Če bi se naj krila kršitev ustave s sklicevanjem na člen 48 državne ustave, in če ministrski predsednik sam svarti pred »posebno« politiko, mora treznomislec človek vse to smatrati za šalo in komedijo. Res je, da lahko deželna vlada v slučaju nevarnosti izda posebne odloke in izjemne neredbe, da vzpostavi v deželi mir in red. Tu pa je država sama izjemno naredbo uzakonila in če je bavarska vlada ta zakon s svojim odlokom izpremenila, je s tem medvomno kršila ustavo. Konflikt med Bavarsko in Berlinom pa pomeni tudi veliko nevarnost v gospodarskem oziru, posebno v

reparacijskem oziru. V Berlinu samem pa situacije ne smatrajo za tako resno. Nihče ne misli na odločen nastop in na uporabo državne eksekutive. Nasprotno pa so vesti iz Monakova zelo resno ter govore celo o vojaških akcijah. V prihodnjih dneh mora pasti odločitev, ki lahko postane za Nemčijo — delo Bismarcka — usodeporna: biti ali ne biti! —

Politične vesti.

* **Kriza poljske vlade.** Poraz desnice v seimu. Dne 27. t. m. se je vršilo glasovanje o sklepu glavnega odbora, katerim se Korfanti predlaga za ministrskega predsednika. Predlog je bil 205 proti 187 glasovom odklonjen. Narodni demokrati in drugi člani desnice, ki je s tem glasovanjem doživela poraz, so nato zapustili zbornico.

* **Bolgarska mora plačati.** Ker Bolgarska ni hotela sprejeti svoječasno od medzavezniške komisije predlaganih konvencij mora začeti odplačevati vojno odškodnino v znesku 112 milijonov zlatih frankov. Ta sklep medzavezniške komisije je bolgarske vladne kroga konsternirala.

* **Madžarska propagandna centrala na Dunaju.** Pri madžarskem konzulatu na Dunaju se je ustanovil poseben tiskovni urad, ki je razdeljen v jugoslovansko, češkoslovaško in rumunsko sekcijo ter ima nalog, razširjati po teh državah razne tendenciozne vesti. Vodja tega urada je legacijski tajnik Marcevicz, kateremu sta pridružena urednika Szemere in Kelemen. Od časa do časa se vrše sestanki izdajateljev vseh v poštev prihajajočih listov. Na zadnjem sestanku je bilo navzočih šest zastopnikov iz Jugoslavije. Zadeva ne bo ostala brez diplomatičnih posledic.

* **Sklepi nemškega državnega sveta.** Berlin, 27. julija. Državni svet je odobril zvišanje dnevnic poslancev, kakor je predlagal državni zbor in sicer od 5 na 10 tisoč mark mesečno, za predsednika parlamenta pa od 60 na 140 tisoč mark mesečno. Sprejet je bil tudi predlog glede kovanja drobiža iz mešanice aluminija in bakra. Izdalo se bo za 400 milijonov po 1 marko, za 600 milijonov po 3 marke in za 300 milijonov po 5 mark iz te mešanice kovnega drobiža.

* **Od Amerike priznane države.** Zedinjene države so priznale Litavsko, Letiško, Estonsko in Albanijo kot samostojne države.

* **Boji na Irskem.** Vladne čete so zasedle Westport in Newport, kjer so oslobodile 150 ujetnikov, ki so jih zaprli uporniki. Patrulja vladnih čet je bila pri Gulvayu zahrbtno napadena in uničena.

Ljudska knjižnica Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure
Mladinski oddelek ob sobotah od 18. do 19. ure.

Tih. S. Gjurdjević (Nova Evropa):

Zidje Balkanskega poluotoka.

(Konec.)

Dočim se žide na splošno v tujih literaturah jako veliko omenja, se o židih Balkanskega poluotoka govori silno malo ali pa sploh ničesar. Raziskovanje njihovih kolonij, ugotavljanje njihovega porekla, njihove mode in vloge, katero so igrali na Balkanskem poluotoku, se mora komaj izvršiti potom detajlnega proučevanja. To proučevanje pa olajšuje gotovo dejstvo, da se nahaja na Balkanskem poluotoku mnogo židovskih grobov, pokopališč in molitnic. Mnogo doprinešajo do končnih rezultatov pa tudi lakolna imena (posebno poleg večjih trgovskih centrov) v literaturi ter v arhivih, osobito v arhivih židovskih občin. Prvi poizkus proučevanja židov Balkanskega poluotoka je podvzel Moric Lewi v svoji knjigi »Die Sephardine in Bosnien« (Sarajevo 1911). Za podlago svojih proučevanj je Moric Lewi uporabil takozvano »Silidžije«, to je službene knjige šerijatskega sodišča v Sarajevu ter »Pinakes«, to je protokole priseljevanja sarajevske židovske občine, v kateri se je našlo tudi mnogo drugih važ-

nih beležk in opomb o židih v Sarajevu, oziroma sploh v Bosni. Drugi korak na poti proučevanja balkanskih židov je napravil nedavno g. G. Novak s knjigo, ki govori o židih v Splitu in ki nam je dala tudi povod, da to pišemo.*

Pred skoro štiridesetimi leti je izrekel pokojni pisatelj Franjo Rački mnenje, da so se židje naselili v Dalmaciji morda že za časa rimske vladave. Kljub temu, da danes nimamo zanesljivih dokazov, je vendar čisto mogoče, da je ta domneva pravilna ter da so židje živeli v Dalmaciji tudi še ona prva stoletja po zlomu latinskih cesarstev, kajti l. 950 se žide že omenja v starih dalmatinskih kronikah kot trgovce posredovalce, posebno posredovalce v trgovini s sužnji, čeprav se ne omenja, ali so bili ti židje domačini ali tujci, ki so prihajali v Dalmacijo le po kupčijskih potih (Rad Jugoslovenske akademije 70, stran 177—178). Po tem letu (960) pa so beležke o židih v Dalmaciji zelo pogoste. G. Novak je v svoji knjigi opisal pred vsem usodo židov v Splitu, kar pove že naslov knjige sam. O stari židovski koloniji v tem mestu avtor ne pove nič pozitiv-

* Dr. Grga Novak: »Židovi u Soliku« (Split osmerka, strani 65.)

nega, ampak samo konstatira njeno existenco koncem štirinajstega stoletja. Leta 1493 je bila ta splitska židovska kolonija ojačena z doselitvijo španskih židov. Kljub temu pa, da so se novi priseljeni španski židje priznavali za enotno celoto s starimi domačimi splitskimi židi, so vendar obstojale med njimi še celih dvesto let vidne razlike ter so se tudi delili v dve skupini, ki sta nosili ena ime Ebrei Levantini, a druga Ebrei Ponentini. Splitski židje so se bavili s trgovino na debelo in na drobno in raznimi obrti, osobito pa s krojaštvom in lekarništvom. Hiš in nepremičnin pa po benečanskih postavah niso smeli imeti.

Kot nasledniki tisočletne kulture izšolani v borbi za obstoj, žilavi in prevežani, so splitski židje kmalu znali obvladati konkurenco neretvanskega in dubrovnškega pristanišča ter so tako polagoma uravnali celokupno trgovino dalmatinskega zaledja na Split. Njihovo delo v organizaciji trgovinskega prometa preko Splita je šlo tako daleč, da so v početku sedemnajstega stoletja dosegli, da je prihajalo preko Sarajeva v Split blago iz Perzije, Armenije, Sirije, Soluna, Aleksandrije, Angore, Carigrada, Sofije in drugih ozemelj in mest v Orijentu ter na Balkanu. Enako dobro so organizirali

židje tudi denarništvo; otvorili so v Splitu baake, katerim so sledile potem nekake podružnice ali afilijacije v vseh glavnih mestih na Balkanskem poluotoku ki so zanje posredovale, kupovale in prodajale. Tako so splitski židje silno obogateli, dvignili so s tem pa tudi blagostanje Splita samega ter ga uredili v vrsto važnih trgovskih centrov in pristanišč na Jadrani. V tem tiči v glavnem tudi vzrok, da se je Split dvignil nad druga dalmatinska mesta, tako da je še dandanes največje mesto v Dalmaciji. Splitski židje pa so tudi drugače služili svojemu mestu, kot tolmači, pisarji, tajniki in celo vojaki, ki so se često krepko postavili v bran za splitsko varnost in svobodo. Njihovo napredovanje in neprestani uspehi pa so jim ceveda prinesli tudi številne sovražnike, nad katerimi pa so s svojo zvitostjo in prevežanostjo vedno zmagali. O vsem tem je avtor omenjene knjige »Židovi u Splitu«, zbral zanimive podatke in podrobnosti, ki so včasih vrlo interesantne ter odkrivajo marsikaj, kar je sicer bilo nejasno. Poleg tega pa je Novak v svoji knjigi podal več poročil o pravicah splitskih židov, o njihovem kvartu, četrti, o sinagogi ter o obleki, ki so jo nosili. Radi tega je ta knjiga dober pripomoček za nadaljno proučevanje

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

(Od 8. do 17. septembra.)

Razstava vrtnarskega društva v Mariboru. Kakor smo že večkrat omenili na tem mestu, tvori razstava vrtnarskega društva del pokrajinske obrtne razstave. Radi tega naj vpošljejo vrtnarska podjetja svoje oglase za razstavni katalog — v kolikor se še to ni zgodilo — odboru pok. obrtne razstave oziroma pooblaščenemu oglašnemu zavodu R. Sušnik, Maribor, Slovenska ul. 16. Opozorjamo pa vse interese, da se sprejemajo oglasi za katalog samo še do 1. avgusta. Zato naj nikdo ne zamudi tega roka, ker se pozneje oglasi ne morejo več sprejeti in uvrstiti v katalog.

Nagrada za najlepše okrašeno okno ali balkon. Razstavni odbor naznanja, da bo za časa razstave (od 8.—17. sept.) hodila po mestu posebna komisija ogledovati s cveticami okrašena okna in balkone. Strankam, ki bodo imela najlepše okrašena okna, se bodo doposlale posebej v to svrhu izdelane diplome. Za najlepše okno pa se bo priznala krasna nagrada. Pričakujemo, da bodo vrle Mariborčanke med seboj pridno tekmovala.

Vsem vrtnarjem in razstavljalcem priporočamo, naj pridno negujejo za razstavo določene vrtno pridelke in naj admirirajo v tem smislu tudi druge vrtnarje, ki se morda še niso prijavili za razstavo. Prijave se še vedno sprejemajo. Vsi tozadevni dopisi naj se pošiljajo na naslov: L. Kegel, vrtnar na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

Obrtniški kongres ob priliki pokrajinske obrtne razstave se vrši dne 9. sept. 1922 ob 10. uri dopoldne. Lokal objavimo še pravočasno. Vse predpriprave za ta kongres je prevzelo Slovensko obrtno društvo v Mariboru. — Pozivljamo vse in vsakega posameznega obrtnika iz cele naše države, da se tega za vse važnega in velepomembnega obrtnikovega zborovanja zanesljivo udeleži. Vsa obrtna društva opozorjamo in prosimo, da že danes začnejo pripravljati in zbirati material, tako, da bomo lahko stvarno in točno obravnavali vse obrtniške zadeve. Čim večja bo udeležba, tem večji bo uspeh. Obrtniki, pridite polnostojno!

Razstava vajeniških del. Opozorjamo ponovno vse mojstre na razstavo vajeniških del. Dajte svojim vajencem priliko, da izvrše primerno delo za to razstavo. To ne bo le v korist vašim vajencem, ampak v čast vam samim, ker s tem sami pokažete svojo zmožnost, da ste dobri mojstri in veščiji vzgojiti zdrav obrtniški naraščaj. Prijavnice je vpsolati pravočasno razstavnemu odboru. Opozorjamo ponovno, da je razstava vajeniških del brezplačna. Brez prijavnice ni mogoče dodeliti prostora. Najboljša vajeniška dela se bodo nagradila.

Delo na razstavnem prostoru pridno napreduje. Če ne bo nobenih nepredvidenih ovir in če bodo vsi raz-

stavljalci z dopošiljanjem razstavnega blaga točni, bodo vse predpriprave do otvoritve izvršene. Zato prosimo vse razstavljalce točnosti!

Popust na železnici uživajo vsi obiskovalci razstave, ki se izkažejo z legitimacijo in znakom, ki se to dni razpošljejo. 50% popust velja tudi za razstavno blago, če je naslovljeno na razstavni odbor pok. obrtne razstave v Mariboru.

Dobov razstavnega blaga. Ponovno opozarjamo vse razstavljalce, da mora biti razstavno blago najkasneje do 3. septembra na razstavnem prostoru v svrhu razvrstitve na dodeljenih prostorih. Pozneje došlo razstavno blago je izključeno od ocenitve.

Ocenitev razstavnega blaga in podelitev diplom oz. nagrad. Ocenitev bo izvršila posebna komisija, obstoječa iz zastopnikov obrtne zbornice v Ljubljani in Zagrebu ter potrebnih strokovnjakov. Vsi razstavni predmeti se ocenijo tik pred otvoritvijo razstave, tako, da ne bo nobenemu članu znan producent, vsled česar je izključen vsak očit tek pristranosti. Ocenji pa se samo ono blago, ki dospe pravočasno na razstavni prostor, to je najkasneje do 3. septembra. Zato naj zunanji razstavljalci pravočasno odpošljejo svoje predmete.

Dnevna kronika.

— Na namigavanja »Volksstimme«, kakor da dr. Žerjav in drugi od Kamenarovića oblateni politikji ne bi bili vložili tožbe proti obrekovalcem ali pa bi se bili z njimi pobotali, kratko konstatiramo: tožbe so bile takoj vložene, preiskava s strani sodnije se vrši. Preiskava je obsežna in zahteva mnogo časa. Gospodom obrekovalcem in onim, ki so jim naselili, bo še prehitro prišel dan sodbe. »Volksstimme« se naj torej nič ne boji, da bo prišla — »prekratko«!

— Kamenarovića »Bankeslavija« se je v svoji duševni plitvosti in pritlikavosti obregnila ob zadnji dr. Kukovčev članek »Beseda«. Po svoji stari nepošteni navadi sumničji in udarja z loparjem na vse strani, ker je dr. Kukovec povedal bridke resnice na razne naslove tudi na Deržičev. Končno imenuje dr. Kukovčev »zasmehljivo« največjega socialista«. Tu ima nehote prav. Več kakor vsi socialistični frazerji od Kristana pa do Deržiča je dr. Kukovec storil za delavstvo s svojimi zakoni o zaščiti delavstva in v organizaciji delavskega zavarovanja. Tega niti socialni demokrati ne tajajo. Razlika med dr. Kukovcem in demokratsko stranko na eni ter med demagogi v socialnodemokratski in — bog se usmili! — narodno socialni strasti je torej ta, da prvi nimajo socialnih gesel samo na jeziku, ampak jih provajajo v praksi, drugi pa samo na široko odpirajo gobce, ne store pa praktično ničesar za delavstvo!

— Veliko porcije nesramnosti ima dr. Korošec, ki pusti v svojem glasilu »Straži« mesečno vsaj enkrat lagati o dr. Žerjavu, da je potvarjal menice in da je bil »furtinaškim potom s pomočjo

nudil vedno vse ugodnosti za razvoj, zato ni čudno, da so Židje v Trstu zelo obogateli ter je njihova cerkvena občina danes jako močna in ima tudi sinagogo, ki je gotovo ena največjih in najlepših na jugu srednje in vzhodne Evrope. Najbolj zanimivo pri vsem tem pa je, da se Židje v slovenskih deželah in mestih nikoli niso asimilirali, bili so vedno pripadniki nam nasprotnih narodnih skupin, na severu in v sredini Nemcev, na jugu pa Italijanov. Dočim so pri skoraj vseh drugih narodih Židje stopali več ali manj tudi v javnost ter igrali tu čisto veliko in celo odločilno vlogo, bili pisatelji, učenci, denarniki, politiki, ne pozna vsa naša slovenska narodna zgodovina niti enega Žida. To pa je tembolj čudno še radi tega, ker so bili Židje v naših deželah vedno osamljeni in niso nikjer, razen v poitalijančenem Trstu, tvorili svoje lastne občine, ali vsaj večje občine in bi bile torej razmere boljše za asimilacijo. To je vsekakor zanimivo vprašanje, vredno obravnave. V večjem številu in bolj kompaktno so se naselili Židje na našem ozemlju le v Prekmurju, sprejeli pa so madžarski ali pa nemški občevalni jezik.

svojega najožjega prijatelja dr. Kramerja amnestiran«. Dr. Korošec, ki se ima dr. Žerjavu zahvaliti za svojo slavo deklaracijskega junaka, dobro ve, da je vse to skupaj nesramna in drzna laž, on dobro ve, da je amnestija, o kateri »Straža« piše, bila sklenjena v vladi, ko je bil dr. Korošec njen član in z njegovim soglašanjem. Zato je to vedno sumničjeve temvečja lopovščina, ker do danes še ni bilo nikjer demantirano, da bi »Straža« ne bila osebno Koroščevo glasilo.

— Blazna politika. V zagrebški »Slobodni Tribuni« piše dr. J. P. (Politico) o blazni politiki hrvatskih blokašev. V zagrebškem obč. zastopu so sklenili blokaški zastopniki, da se v svrhu nujno potrebnih investicij (nova klavnica, elektr. hidrocentrala, nova tramvajaska proga, obnova ulic itd.) najme inozemsko posojilo in da se akceptira ponudba neke londonske bančne skupine. Toda — kakor pri vsakem posojilu — zahteva londonski posojilodajalec tudi tu — garancijo države. In tu pričinja tragikomika ali blaznost blokaške politike. Državna oblast je voljna garancijo dati, — odklanjajo jo pa — blokaški zastopniki. Rajše nego da dobi Zagreb posojilo pod garancijo države, rajše naj ga sploh ne dobi, naj ostane brez moderne klavnice, brez hidrocentrala, brez obnovljenih cest, brez dobre cestne železnice, raje naj Zagreb vzame hudič, samo naj ga za božjo voljo ne zadene največje zlo, da bi država, y kateri in od katere živi (najboljši dokaz za to je bil zagrebški zbor!!) dala garancijo za mestno posojilo! Utemeljujejo to svoje stališče s tem, češ mi smo danes v opoziciji proti vladi in nečemo od nje nobene milosti. To je enostavno mešanje pojmov vlade in države. Kar vlada daje, ne daje kot oseba in ne kot stranka, ampak v imenu onega, kar je vedno isto in eno, v imenu naroda. Tako blokaši tudi v komunalni politiki padajo v isti greh pasivnosti kakor v državni politiki. — Greh je pa v tem slučaju še večji, ker je od njih, ki tvorijo večino zagrebškega obč. odbora, odvisen napredek in razvoj Zagreba, in na njihove rame pada odgovornost za težko finančno in gospodarsko oškodovanje mesta, če vztrajajo v svoji otročji pasivnosti.

— Tobačna mizerija v Mariboru. Iz krogov trafikantov smo sprejeli: Mali trafikanti iz Maribora in okolice se pritožujejo, da že dalje časa ne dobe vseh zahtevanih tobačnih izdelkov. — Glavna zaloga v Mariboru se izgublja, da iz tobačne tovarne v Ljubljani ne dobi vsega naročenega materiala. Mnenja smo, da nam v Jugoslaviji pač nikakor ni potrebno stradati, najmanj pa tobaka. Pozivljamo merodajne činitelje, da napravijo v tem oziru red. — Zapostavljanja v nobenem oziru ne trpimo, ker škoduje nam in državi! — Prizadeti!

— Študij naših oficirjev v inozemstvu. Glasom sklepa vojnega ministva se odpošlje devet naših oficirjev v svrhu študij v Italijo. Od teh se dodeli eden artilerijski šoli v Bragiani, štirje konjeniški šoli v Pinepolu in štirje šoli za pilote v Milanu.

— Oficirji v pokoju in v ostavki, kateri živijo na teritoriji Mariborskega Vojnega okruha, se naprošajo, da čim prej predložijo Mariborskemu Vojnem okragu sledeče podatke: čin, ime in priimek, dan, mesec, leto in mesto rojstva, mesto stalnega stanovanja, ulica in št. sedanjih poklice in fizična sposobnost. Tudi v bodoče naj se vsaka sprememba sporoči omenjeni komandi.

— Kongres pomorcev. Te dni se vrši v Bakru kongres naših pomorcev; to je prvi kongres po svetovni vojni. Na kongresu se bo razpravljalo o vprašanjih, ki se tičejo stanovskih interesov pomorcev, posebno pa vprašanje zavarovanja. O poteku bomo še poročali.

— Kongres Jugoslovenskega šumarskega združenja se prične dne 8. avg. v Beogradu. Udeleženci iz Slovenije naj se prijavijo pri g. inž. Ružiču v Ljubljani, da se jim more pravočasno priskrbeti stanovanje.

— Naš promet... Še bolj hitro, kakor na progi Ljubljana—Maribor vozijo vlaki na progi Sarajevo—Metković. V Metković je dospel te dni vagon drv v zaprtem vozu. Ko so voz odprli, so sfrčali iz njega trije mladiči in oba starca ter pustili med drvami urazno vnezo.

— Opozorjamo vse obrtnike, industrijce in delodajalce sploh na razglas Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani v današnji številki našega lista.

— Dramska sekcija društva jugoslovskega akad. v Mariboru je priredila v nedeljo 23. t. m. v St. Lenartu v Slov. gor. veseloigro »Gospod senator«, ki je uspela v obče zadovoljstvo. Dvorana »Sokolskega doma« je bila nabito polna narodnega občinstva, ki je z zanimanjem sledilo igri. Po predstavi se je vršil ples in razvila se je neprisljerna zabava. Da je prireditev tako dobro uspela, gre zahvala požrtvovalnosti narodnih dam in gospodov, predvsem gospodom Jagodič, Horvat in Polič ter gospodom dr. Gorjšek-u, Jagodič in Prelesniku, katerim izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. Odbor.

— Planinska slavnost v Šmartnu na Poh. se je obnesla vrlo lepo. Proti 9. uri je dospelo glasbeno društvo »Drava« in nekaj drugih gostov. Sprejem pri slavoloku je bil prisrčen. Vsa šolska mladina, v koje prid se je slavnost vršila, je pričakovala pevce z zastavicami v rokah. Učenka Jožica Kudela, je prva pozdravila »Dravo« s kaj lepim nagovorom. Nato so govorili gg. Zagožen Ivan za šolsko vodstvo, Koren Ivan v imenu šolskega sveta in Freser Leopold v imenu županov. Zdaj je nastopila lepa povorka skozi vas z godbo na čelu. Po maši so zapeli pevci na grobu rajnega g. nadučitelja Zivka, kojega 6 sinov je bilo poleg 2 krasni žalostniki; nato se je po spominjal g. nadučitelj njegovih velikih zaslug za Šmartno. Predstave na šolskem odru so bile pred in popoldne po zaslugi gg. Tomažiča in Preleca dovršene. Prosta zabava na vrtu g. Korena se je lepo razvila. Čeprav se nekateri bojijo Pohorcev, češ, da se radi tepo, vendar bodi njim na čast povedano, da so se ta dan vsi dostojno obnašali. — Gmnotni uspeh je bil zadovoljiv vkljub nekaterim nerednostim. Srčna hvala vsem, ki so se trudili, posebno gospod Pavli Zagaženovi, Mariji Preleci, Cvahtejevi, Voršejevi in gospodom Tomažiču, Voršecu, Korenu, Proserju, Motalnu in drugim, posebno pa glasbenemu društvu »Drava« in njenemu dirigentu g. Premrou.

— Velik požar v Šmartnu na Pohorju. V torek na večer je izbruhnil nenadoma požar na skednju g. Dvoraka in uničil vsa njegova poslopja. Nesrečnik je bil zavarovan le za malenkostno svoto. Pri gašenju so se posebno odlikovali gg. učitelj Tomažič, Leopold Vorsa in Zigert. Požar je zakrivila najbrž maščevalna roka. Kmetje, zavarujte se za višje svote, da ne boste imeli v slučaju nesreče tako občutne škode!

— Legar med dijaštvom. Med visokoškolskim dijaštvom v Pragi se je močno razširil legar.

— Državna meja ob severu je končno veljavno določena. Naša naloga je, da kot prebivalci v obližju granice, isto dobro poznamo! Planinci prav vztrajno obiskujejo Pohorje, kjer ob nedeljah mrgoli turistov. Mnogim pa je še neznano obmejno ozemlje na Kozjaku s turistovsko točko Sv. Duh (907 m). Tam ima vsak — razun krasnega razgleda — priliko, spoznati našo severno državno mejo od Koroške do Presmurja. Pravi »kuriozum« pa je razmejitev vasi same, kjer se jasno vidi pojmovanje gospodov v Parizu... Lepa, nova CM-šola je prideljena Avstriji, stara, razpadla ničlnica je ostala nam... V prid naši obmejni šoli se vrši v nedeljo 30. julija planinska veselica s šolarsko slavnostjo. Prijateljem obmejnega šolstva in izletnikom se nudi ugodna prilika, da se odpravijo ta dan v naše obmejno ozemlje. Na razpolago bodo velik daljnogled, strokovnjak bo pa razlagal panoramo. Stražniki-graničarji ne bodo nikogar nadlegovali! Priporoča se vlak zjutraj ob 5. uri do Fale, od tam po markaciji k Sv. Duhu. Vrtnitev z večernim koroškim vlakom Planinci, na noge!

— Novi Sad za svoje uradnike. Novosadski listi poročajo, da je sklenila novosadska mestna občina zgraditi za svoje uradnike 252 stanovanj, tako da se nobenemu občinskemu uradniku ne bo treba porivati po »tujem« stanovanju. Stanovanja, ki bodo obični eventualno še preostala, bo odstopila občina za državne uradnike.

— Mlad razbojnik. V Novem Sadu sta se med igro sprla dva osamljena

vanje Židov balkanskega poluotoka in njihove preteklosti ter osobin. Seveda pa pogrešamo v njej tudi marsikaj. Pred vsem ni v njej ničesar o notranjem, intimnem življenju splitških Židov. Dalje manjkajo v njej pa tudi podatki o njihovi cerkveni občini, o šoli, o grobovih, pojasnilo od kod so dobivali učitelje in rabine, v kakem jeziku so govorili, na kaj so pisali, s kakšno abecedo, dalje podatki o njihovih odnosnjah z drugimi Židi v drugih zemljah in o njihovih običajih. Zeleti bi bilo, da bi v novih proučevanjih o Židih taki detajli ne zostali, ker ravno oni dajejo pravi relief in življenje celi ali.

Opomba prevajalca: Škoda je, da si autor ni nadel nalogo orisati tudi Žide na Hrvatskem, pred vsem pa na slovenskem ozemlju, kar bi nas osobito zamislalo. Dasiravno je bilo Židov na slovenskem ozemlju vedno zelo malo, je vendar gotovo, da ni bilo tudi naše ozemlje nikoli brez njih. Ni jih bilo niti po vaseh in trgih, kakor na primer na Hrvatskem, bili pa so vedno v Ljubljani, kjer spominja nanje celo Židovska ulica, bili so nadalje v Mariboru, Celovcu, Gorici in v Trstu, osobito v tem poslednjem. Trst kot veliko trgovo in pomorsko središče in

R. R.

paglavca. V prepiru je eden izmed njih potegnil nož ter ga zasadil nasprotniku v trebuh in ga težko ranil. Zdravniki nimajo upanja, da bo okreval. Mladi razbojnik je pod policijskim nadzorstvom, njegovim roditelji pa se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

— V Parizu je umrl dne 26. t. m. znani pisatelj poljudnih romanov Jules Mary.

— Veliki požar. Iz Carigrada poročajo: V azijskem delu mesta Hajdar je izbruhnil požar, ki je uničil 250 hiš. Škoda se ceni na osem milijonov turških funtov.

— Prepoved Nemčije glede zračnega prometa. Pariški »Journal« poroča iz Berlina: Nemška vlada je nekaterim sosednim državam poslala verbalno noto, v kateri naznanja, da veljajo določila za zračni promet, ki jih je sprejela nemška vlada od konference veleposlanikov, tudi za inozemska (nemška) letala. Radi tega prepoveduje Nemčija vsem inozemskim letalom, brez razlike narodnosti in pripadnosti, ki imajo močnejši motor, kakor ga predpisujejo omenjene določbe, polet čez nemško ozemlje.

— Nesreča francoskega vojaškega letala. Pri Le Bourhetu v Franciji je zadelo francosko vojaško letalo v brzozavjni drog ter se razbilo. Pilot je obležal na mestu mrtev, mehanik pa je dobil težke rane.

— Polet okrog sveta. Kakor poročajo iz Londona je major Blanke na svojem poletu okrog sveta došel v Sibi v Kvetti (Beludžistan).

— Obsedno stanje v Denisonu v Ameriki. V Denisonu (Teksas) je vsled nemirov ob priliki železniške stavke proglašeno obsedno stanje.

— 1.000.000 K nagrade. Južna železnica je prvotno razpisano nagrado v znesku 500.000 K za izsleditev zločinca, ki so na Semeringu poškodovali tir, vsled česar je ekspresni vlak skočil s tira, povzročila na 1 milijon kron.

— Medved v mošaji. Ta nenavadni dogodek se je pripetil v Angori. Nek udomačen medved je zdrobil vrata svoje kletke ter pobegnil v mošajo. Ko je drugo jutro hotel muzejnik poklicati vernike k molitvi, je s strahom opazil, da ga zasleduje medved. Mesto pobožnega klika k molitvi se je razlegel njegov krik in vik. Verniki so vznemirjeni prihiteli od vseh strani, da vidijo, kaj se je častiljivemu pastirju pripetilo. Nemalo začuden so opazili medveda, katerega so potem ubili in izročili lastniku. Muslimani vidijo v tem dogodku znak bratstva med sovjetsko in angorsko vlado.

— Nikolaj Nikolajevič na Bavarskem? Sovjetski listi poročajo iz Rige, da se nahaja bivši ruski vohovni poveljnik knez Nikolaj Nikolajevič na Bavarskem. Po polomu na ruski fronti je pobegnil v Italijo, od koder se je

pred kratkim presejil na Bavarsko, kjer biva v bližini gradu vojvode Leuchtenburga. Koliko je na vesti resnice, se ne da dognati.

— Tobačne cene v Avstriji. V Avstriji imajo še vedno toli preklinjane tobačne karte. Da malo odpomorejo strastnim kadilcem, je monopolna uprava uvedla prodajo inozemskih tobačnih izdelkov brez kart; toda cene teh izdelkov so tako visoke, da so za navadno smrtnike nedosegljive. Tako n. pr. stane viržinka 220 K, cigarete po 100 K komad. Strasten kadilec »zažge« na mesec z lahkoto za 100.000 K cigaret.

— Pobijanje lakote v Rusiji. Predsednik angleške pomožne akcije za gladojočo Rusijo sir Benjamin Robertson je izjavil, da je največja katastrofa na področju angleške pomožne akcije do prihodnje žetve odstranjena. Treba je samo še do prihodnje žetve preskrbeti prebivalstvo, za kar so pripravljene dovoljne zaloge živeža. V južni Ukrajini pa še vedno razsaja grozna lakota. V nekatere kraje pomoč še sploh ni dospela. Prihodnja žetev, če tudi je mnogo manj posejanega, kakor prejšnja leta, bo zadostovala, da se prebivalstvo na deželi preskrbi. Seveda pa ne sme sovjetska vlada uvesti rekvizicij.

Dopisi.

Rogaška Slatina. (Drobne vesti.) Koncert »Ljubljanski Zvona« je v vsakem oziru prav dobro uspel. Velika dvorana zdraviliškega doma je bila polna, vse točke programa, posebno one v živahnejšem tempu so pestri publiki jako ugajale. — Zdravilišče je polno. Med gosti prevladujejo daleč Jugoslovani, ponajveč Srbi, vendar pa je tudi mnogo gostov iz inozemstva. — Zadnje dni je padlo precej dežja. Dasi količina daleč ni zadostna, vendar je osvežila zrak in poživila ovene kulture. — Višji šolski nadzornik Fran Gabršček inspiciira ta teden šolstvo v rogaškem okraju. Upamo, da bo posej visokega šolskega funkcionarja ugodno uplival na delovanje krajnih šolskih svetov pri Sv. Križu in v Kostivnici.

Konjice. (Katoliški shod.) Ker vera peša, posebno vera v SLS, so priredili tukajšnji klerikalci pretečeno nedeljo katoliški shod. Maše, prepovedi, cerkveno petje in orgle ne učinkujejo več, zato so uprizorili ta shod z docela modernim »klim, - bim« in pom-pom. — Salezijanska godba, mirozov, budnica, promenadni koncert, rakete, komerzi, Orli, javna telovadba, Dr. Leskover, Smodej, Žebot itd. vse je moralo nastopiti, da se dvigne navdušenje za to »katoliško« prireditel. Že v soboto so se vršila predavanja v dvorani okrajne hišnice. Med drugim se je

tudi predavalo o protialkoholnem gibanju. Obiskovali katoliškega shoda dobrih nasvetov predavateljice gđ. Stupce najbrže niso razumeli, kajti že v zgodnjih popoldanskih urah smo videli na dan shoda ležati marsikatero žrtev premočnega konjiškega vina za plotovi trških vrtov. — Sprevod, ki se je pomikal v nedeljo predpoldan po trgu, je otvorilo 8 konjev, na katerih je deloma zelo nesigurno sedelo isto število Orlov v kroju. Sledila je županska zveza, zelo pičlo zastopana tako, da so jo morali združiti z zastopstvom SLS ker bi drugače bila ta kolona vendar nekoliko prekratka. Za temi so se vrstile mladeniške zveze, katoliške žene, Marijine družbe, godba in Orli. — Sprevod je sklenil voz z novim orlovskim praporom ter kumico go. županjo Gologrančovo. Maše na cerkvenem trgu se je udeležilo še dokaj občinstva. Ko se pa je pričel shod in so nastopili govorniki, je odišla dobra polovica domov. Med govorniki sta se poleg dr. Leskoverja posebno razburjala gg. Žebot in Smodej. Smesno je bilo, kako sta v enomer zagotavljala, da ne govorita o politiki, ker je vendar katoliški shod, pri čem pa sta neslano udrihala po vsem, kar ni klerikalno, posebno po demokratih in Sokolih. Žebot je poznal le dva tabora v naši državi in sicer je eden Kristusov, drugi pa Luciferjev, h kateremu spada vse, kar ne trobi v klerikalni rog. Njegovi »slageriji«, kakor klevetanje o »različnih Pribičevičih in drugih Hudičevičih« (o jej. torej ista pesem kakor v Središču! Op. ur.) itd. niso učinkovali. Ljudstvo je gledalo in poslušalo, vsekako pa ni razumelo govornika. Zato tudi ni bilo posebno hrupnih ovacij. Klakerji, ki so bili postavljeni ob različnih oglih cerkvenega trga, so bili ali premalo dresirani, ali pa govornika tudi niso prav razumeli, kajti njih kljci »Živio« so se pojavljali večidel takrat, ko jih govornik sam ni pričakoval. — Ga. Smodeja je »Sokolstvo« osebno razžalilo. Baje ga neki član sokolskega naraščaja v Ljubljani ni pozdravil, pač pa ga je imenoval »Župovar-a«. Radi tega ima po njegovem naziranju Sokolska misel izginiti iz šole. Šola mora biti verska, to je, katehiti morajo imeti glavno besedo in učitelji morajo podučevati tako, kakor zapoveduje gospod župnik ali pa kaplan. So pač pobožne želje! — Ker ljudstvo ni dovolj hrupno odobraval hujšakih govorov, so govorniki sami tembolj kričali ter mahali s pestmi in rokami, kakor da se bi nahajali v dejanskem boju se samim — belcebubom. Neki poslušatelj iz tujega okraja je dejal, da se naziva ta shod radi tega katoliški, ker govorniki ravnotako kričijo in se kregajo, kakor nekateri duhovniki iz prižnice. Naš najvišji duševni pastir g. arhidijakon Hrastelj pa je zadovoljno se smehljaje priklimal

klevetam govornikov in s tem na očiten način pokazal svojim vernim ovčicam, kako je treba gojiti krščansko ljubezen do bližnjega. Kot bela vrana med govorniki nastopil je prof. dr. Jerovšek iz Maribora, ki je brez hujškanja v kratkem, toda stvarnem in zato učinkovitem govoru obrazložil ljudstvu bedni položaj našega dijaštva. Shod je vodil konjiški župan Gologranec. Zahvaljeval se je vsakemu govorniku za njegova »izborna« izvajanja, le pri Žebotu ni našel dovolj besedi zahvale in je pozval občinstvo, da se temu govorniku zahvali s trikratnimi živjokli. Ovacija pa je bila precej klavrnica. S svojim nastopom pri tem shodu je g. Gologranec vsekako potrdil lastno trditev, da nikdar ni bil klerikalec, temveč, da je in ostane le naprednjak, kajti le kot tak je mogel predsedovati klerikalno-strankarskemu shodu! Orlom je bilo prepovedano posečati gostilno v Narodnem domu in isto pri Sutterju, prvo radi tega, ker je narodna, drugo pa iz razloga, ker Sutter pridelateljem shoda ni dal na razpolago svojih gostilniških prostorov. Radi tega je prišlo tudi med županom Golograncem in Sutterjem, pri katerem je bil prvi do sedaj stalni gost, do hudega razkola. Sploh se solidarnost tukajšnje nemškutarke - klerikalne koalicije v zadnjem času nekako krha. Nemci smatrajo župana Gologranca za »gefallene Grösse«. Pred shodom so prireditelji pozvali vse katoliško čuteče prebivalstvo našega trga, da na dan shoda okraši hiše z zastavami in zelenjem. Razum na občinski hiši, enem poslopu tržke komune, na hiši županovi, na župnišču, kaplaniji in cerkvi pa ni bilo videti ne zastave ne drugega okrasa. Grenka je kapljica, ako zaveznik ob priliki, ko je treba pokazati solidarnost na zunaj, odpove pokorščino in zvestobo! — Za to se je pa postavil protektor tukajšnjih klerikalcev, tovarnar Laurich, pristni Nемец iz St. Vida pri Zatičini. Kakor slišimo, je on poravnal ves ogromni deficit katoliškega shoda iz lastnega ter tudi največ prispeval k nabavi orlovske zastave.

G. Laurich se pač čuti zavezaneza, da se kolikaj revanšira za uslugo, katero mu je izkazal g. arhidijakon, s tem, da mu je prodal v svrhu razširjanja tovarne cerkveno zemljišče za smešno malenkostni denar. — G. arhidijakon smatra baje za glavni uspeh shoda dejstvo, da so se med poslušalci nahajali tudi »najhujši nasprotniki katoličanstva« — liberalci. Hudomušni Konjčani pravijo, da bodo liberalci za to dobili splošen odpust za vso njihovo pregrešno počenjanje. Če se le s tem dopisom niso nakopali novega smrtnega greha?

Stari trg pri Slov. Gradcu. »Ti ubogo slov. ljudstvo, korupcija, davčni vijak, današnji režim, t. j. ta vlada — vse to te bo strmoglavilo.« Tako pisa-

Cudeži stare plastike.

Mnogo naših današnjih »umetnikov« gre s prezirljivo gesto mimo umetnikov starejših mojstrov, ker je v sedanji povojni dobi pač postalo moderno prezirati prošlost ter poveljevali do neba sedanost, čeprav je čisto tako slaba, da prošlosti ne sega niti do kolena. Človeštvo napreduje in se izpopolnjuje in naravno je, da napreduje tudi njegova umetnost, ali marsikaj, kar so ustvarile v umetniškem oziru davne prošle generacije nekaterih celo že izumrlih narodov, posebno ako pomislimo na primitivna sredstva in orodja, katera so imeli tedanji ljudje na razpolago, je tako veličastno in čudežno, da z začudenjem in s pridržano sapo obstanemo in nemo obdundujemo in večkrat kljub vsemu kulturnemu današnjemu napredku ne razumemo.

Divni in veličastni so spomeniki stare indijske plastike in arhitektonike, spomeniki stare ameriške kulture v Teotihuacanu, a pred vsem piramide starih Egipčanov in njih sfinge. Z začudenjem gledamo danes na piramide ob Nilu. Kako so jih gradili? Kako so s tedanjimi primitivnimi sredstvi, saj še niso poznali ne železnice ne motornih dvigal, spravili drugega vrhu drugega tako ogromne, velikanske kamne? Kako so jih oklesali? S čim? Toda enako se moramo čuditi tudi sfingam, ne toliko radi njihove velikosti, saj jih piramide v tem oziru daleko prekašajo, ampak radi načina, kako so izdelane. V Lucernu je znameniti kipar

Thorwaldsen iz ene same skale izklesal svojega »Umirajočega leva«, a neozirajoč se na umetniško vrednost tega dela, ampak pazoč samo na razmere velikosti, moramo reči, da ta lev ni nič proti sfingi, ki leži pred piramidami pri Gizeh. Tudi ta sfinga je izklesana iz enega samega kamna, a visoka je 23 m ter 57 m dolga! Kolik je moral biti ta kameni kolos, ko še ni bil obdelan!

Poleg te sfinge pa jih je še obilo drugih, a vse so izklesane iz enega samega kosa kamna; nikdar niso sestavljene. Ako pomislimo, da material iz katerega so izdelane iz peščenjaka, druge iz porfirja, ali večina iz granita, ki je tako trd, da na njem stope brzo tudi dandanes dleta iz najtršega jekla. Nekatero sfinge pa so kakor vsi znaki kažejo bile gladke kakor brušeno steklo. Kako so to napravili, s kakšnimi sredstvi, koliko časa so potrebovali za to delo: vse to so skrivnosti, katerih morda nikoli nihče ne bo odkril. Sfinge leže skoro vedno pred templji in to pred manjšimi po 30 do 40, dočim jih je pred velikimi bilo na stotine. — Večino teh umetnin stare egiptovske plastike so vničili ali poškodovali časi, nekatero vremena, pesek, a druge so razbili in uničili ljudje, ki niso imeli ne smisla ne spoštovanja do umetnosti.

Danes vemo, da predstavljajo sfinge egiptovske kralje, čeprav imajo živalsko obliko. Največja sfinga se nahaja pred piramidami pri Gizeh. Do leta 1817, torej do pred dobrih sto let, je bila ta sfinga docela zakopana v pesku puščave, komaj tedaj so jo na

vzpodbudo evropskih konzulov odkopali. Že tedaj so odkrili, da je ta kolos izklesan iz ene same skale. Pred njimi nogami so našli še ogromno stopnišče, a med prvimi nogami pazljivo potlakovana tla, preko katerih se je prišlo v svetišče.

To svetišče je segalo do grudi kolosa, a vhod vanj se je nahajal poleg desne šape. Obraz sfinge je obrnjen točno proti vzhodu. Izkopavanje je stalo silno veliko denarja. Toda trajalo ni niti dvajset let in pesek, katerega so dvignili silni saharški orkani, je zopet vse zasul. Leta 1843. so sfingo zopet odkopali in to pod vodstvom egiptologa Lepsius, a 1853. tretjič pod vodstvom Marittea. Ko jo je l. 1886. zopet odkopal Maspero, je na podlagi proučavanja prišel do zaključka, da jo je pesek zasul že pred 3400 leti ter da jo je že leta 1533. pred Kristom dal odkopati kralj Tutmes IV. Nekoč so pa morali sfingo najbrže nalašč zasuti, ker so pod peskom našli 30 cm. debelo plast drobnega kamenja, naloženega umetno okrog in okrog njenega telesa, ki je bila vsled dolge lege in zgorajnega pritiska tako zlepljena skupaj, da so vanjo lahko vsekali stopnice. Nedavno so to sfingo ponovno odkopali ter kljub razorani zunanosti na podlagi vsestranskega proučavanja vendarle ustvarili pravo sliko o prvotni obliki tega kolosa.

Ta sfinga je bila izdelana pred kakimi 6000 leti, a gotovo je da je stala tam kjer stoji danes že pred 5600 leti. Njen obraz predstavlja nekega kralja, najbrže Amenembeta II, iz dvanaeste

dinastije. Vendar pa je mogoče da predstavlja tudi boga solca. Nekateri trdijo, da gre pri tem zato za obraz kralja, ker je ruta na glavi zložena tako, kakor so jo zlagali samo kralji in kar je bilo obenem tudi nekak simbol kraljevskega dostojanstva. Istotako nosi sfinga na čelu kačo, kraljevski znak. S podbradka se spušča brada, kakršne so nosili stari Egipčani. Stari Egipčani so bili sicer obrtiti, toda v svečanih trenutkih so si s pomočjo vrvice privezali pod podbradek umetno brado. Na grudih med prvima nogama se nahaja velika plošča, ki v formi diadloga javlja, da je že zgoraj omenjeni kralj Tutmes IV. takoj po zasedbi prestola l. 1533. pr. Kr. dal odkopati sfingo iz peska. Kot poseben kuriozizem lahko še omenimo, da izdelovalci sfinge očitno niso imeli modela, ker bi vsled velikanske difference med malim modelom in veličino dela ne bila mogoča primerjava podrobnosti neizklesane figure.

Da se vidi velikost, je treba da navedemo vsaj nekaj mer: prednje noga so dolge 17 m., glava od temena do brade 10 m., širina grudi 11 m., širina obraza 4,7 m., širina ust 2,3 m., širina nosa 1,7 m., širina ušesa 1,5 m. Kdo jo je izdelal, po čegavem naročilu in kje so dobivali ogromno skalo iz katere so jo izklesali in kako so to skalo prevažali in prenašali, kakor mnogo drugih podrobnosti, nam danes še ni znano in nam najbrže tudi nikoli ne bo.

rijo hinavci dan za dnevom. Morda preti Jugoslaviji res polom! Kaj mi vemo, ko nikamor ne gremo. Gospodje v farovžu že vedo, ki »berejo cajtenge«. Hvala bogu, da smo mi Starotržani iz tega poloma izvzeti. Vse bo vrag vzel, mi ostanemo. To smo videli v nedeljo, ko so nam gospodje raz prižnico označili, da bo treba prispevati za nove zvonove. Takoj po pridigi se je oglašilo več bahačev: Jaz dam stotisoč, jaz tudi... Prav majhno posestvo ima, pa je tudi obljubil stotisoč kron prispevka. Pripomniti moram, da ravno ti kmetje rentajo čez Jugoslavijo pri vsaki priliki, pod Avstrijo so bili zadolženi čez glavo. Objavil sem že, da dobra polovica občanov ni klerikalna, pa tudi med temi, je dosti takih, ki so karali pri vojakah za pokojno Avstrijo in so tako pozabili obogateti. Tudi ti klerikalci niso slepi. Oni vidijo, da ima župnik prostrane gozde, lep les, ki kdor je izročil zvonove Avstriji, ta naj tudi nove pripravi, nas občinarjev ni takrat nihče vprašal za svet. Sicer pa nas bahatost nekaterih prav veselja, ker ti bodo zložili za nove zvonove, nas bodo pa pustili na miru, čeprav bo svetohlinstvo celo med otroci cvetelo: »Vi niste nič dali za zvonove, mi pa smo, naši so«. Da, prepričljivo in prevladujoče v naši občini črno-rdeča struja, je krivo to, ker nimamo nobenega ki bi nas podučil. Šola je v mestu (Slov. Gradcu), učiteljstvo tudi tam. Tu pa nas davijo trije duhovniki, kar pa sami ne zmorejo, pokličejo na pomoč tovariše iz sosednih far, najmanj enkrat v letu pa mora biti še misijon. Koncem avgusta bomo imeli katoliški shod v Dravogradu, ki bo veljal za mežiško, mislinjsko in dravsko dolino. S tem oznanilom so nas pozabili, da pozabimo na zvonove.

Dramije. V naši šoli je res zelo okusno snažno, tla bela kakor mizni prt, nobenega sledu o kakšnem prahu itd. Učiteljstvo pa tudi zdrži v varuje svoje učence, da ne pridejo razdrapani domu. Na svoje oči sem opazoval, kako je učitelj svaril učence, naj varujejo obleko in se ne ruvajo brez potrebe in pretepevajo. Dober, vzoren in štedljiv učitelj lahko veliko pripomore v današnji draginji.

Sv. Jurij ob juž. ž. Tu kaj so že začeli nekateri gostilničarji znižavati cene pri pijači, n. pr. prav dobro vino se že dobi v treh gostilnah v našem trgu po 24 K liter. Če bi le še pri drugih rečeh šla cena tako znatno nazaj.

Zibika. Pri nas je precej »Napreščevcev«; pa to bolj vsled tega, da tukajšnjim socialističnim agentom ustrezajo in se jih odkrižajo zaradi njihove nadležnosti. Trgovci St. je pa postal neznošen s svojim navijanjem cen in pa posebno s hujskanjem proti naši mladi državi. V tem se posebno odlikuje njegova žena. Zibičani, ali nimamo v Zibiki še enega trgovca, ki je v tem oziru in pri trgovini soliden in pošten trgovec, ter znan kot narodno zaveden državljan!

Pameče. Sv. Ana (njen god) je pravzaprav danes — 26. julija, mi smo ga pa že včeraj začeli praznovati. Predpoldne smo posvetili sv. Ani: imeli smo pridigo, več maš, pa tudi spovedal in obhajal se je, kdor je hotel. Popoldne smo prižgali eno svečo tudi hudiču. — Piva in vina ni manjkalo, žganja smo si nekateri s sabo prinesli. Pili smo na vse pretege; ne le moški, tudi ženske so ga večkrat »fejst potegnile«. Navadila je, da morajo biti tudi otroci zraven; naraščaj za češčenje raznih svetnikov in — kot postransko opravilo — pretepanje. Auf biks - permojduš! pa navalimo na orožnika, ker je bil ravno pri rokah. Ranimo ga smrtonovarno. Neki fant — Apaški sin iz Trbojn — odnese bolj lahko rano, ker mu ranjeni orožnik ni mogel do živga. Pa ni še konec češčenja sv. Ane. Marsikdo nima tekom tedna priložnosti izkazati slovesnost v nedeljo, ko bomo zopet prižgali eno svečo bogu in eno hudiču. Povedati moram, zakaj imamo tako piko ravno na orožnike in da nam sploh smrdi vse, kar je jugoslovanskega. — Prej nismo bili taki; odkar pa je prišel k nam novi »dušni pastir«, smo se prelevili. On nam daje zgled. Kaj on pridiga in kako se on izraža privatno, o tem ne bom govoril; dovolj mi bo, da novemu, kako mi smrdi »državni

prazniki. Na take dneve zapusti farno odrine bogvekam. Tako razumi on vzgajati svoje farane v prave državljane. Po eni strani župnik, po drugi »Slov. Gospodar«, katerega ima skoro vsaka hiša; ni vrag, da ne bi zaleglo. Le tako naprej!

Koroške vesti.

Pred glasovanjem v coni A so Nemci uspešno agitirali s tkzv. vzhodno-koroško železnico, ki naj bi spojila Celovce preko Velikoveca z Lavantinsko dolino. Po plebiscitu so seveda vsi glasovi o tej železnici utihnili, šele odkar se je začela agitacija za združitev z Nemčijo, jo je poslanec Angerer zopet privlekel iz shrambe propagandnih rekvizitov. Malo skromnejši je postal, govori in piše samo še o zvezi z Grebčnjem, ker bi mu sicer prav nihče več ne šel na limanice. Da Avstrija pri sedanjem finančnem stanju ni v stanni zidati železnice, je pač vsakomur jasno, na tem tudi Angererjeve interpelacije ne bodo mogle ničesar pomagati. Značilno pa je, da se Nemci še vedno bojujejo odpora proti združitvi z Nemčijo.

Z definitivno določitvijo mej med Jugoslavijo in Avstrijo so Celovčani še precej zadovoljni. Da ni pripadla tudi še Mežiška dolina Avstriji, jih seveda žalosti, kajti preko Dravograda je vendar najboljša zveza z Lavantinsko dolino. Tolažijo se sicer, da si bodo s pridobljenimi pašniki na Peci zagotovili vdanost kmetov iz podjunske doline, a vendar je tudi ta uspeh le začasen. — Listi pozivajo prebivalstvo, da naj se nove meje kmalu »privadi«, ker zaenkrat ni mogoče na njej kaj spreminjati. Slovenci bodo na novo ureditev mirno čakali.

Še eno naj povemo o poslancu Angererju. Prilicno en mesec bo od tega, kar so celovški listi poročali, da je jugoslovanska obmejna straža streljala na skupino koroških turistov v Karavankah. Zgodilo se ni nikomur nič, le tri turiste so granicarji ujeli in odvedli v Tržič, odkoder so jih pa po zaslišanju zopet poslali peš nazaj. To je pa namške turiste, ki se vozijo menda raje z železnico, zelo razkačilo. Šli so nad Angererja, ki je zadevo radevolje pograbil in napisal interpelacijo, na katero pa najbrž, kakor običajno, ne bo dobil odgovora, čeprav stresa ogenj in žveplo nad Jugoslavijo. Turistom naj služi v ravnanje nasvet, da ne hodijo preko meje.

Ptujske vesti.

Stanarina učiteljstva. Višji šolski svet v Ljubljani je z odlokom z dne 29. maja t. l. št. 6679 priznal voditeljem (icam), ravnateljem (icam) po več ko enoletni borbi stanarino. Odlok se glasi: Mestnemu šolskemu svetu v Ptuj. Z ozirom na nastali dvom, ali in v koliki izmeri je mestna občina ptujška, ki skrbi za stvarne šolske potrebščine, mešč. šole v Ptuj, dolžna plačevati ravnateljem in voditeljem stanarino, se naslov, obvešča, da je do danes še vedno v veljavi zakon z dne 23. VII. 1919. št. 643 Nr. I., katerega člen 33 odst. 5 se glasi: Stalni učitelj(ice) imajo pravo do brezplačnega stanovanja in kuriva ali povračila denarja za to. Ker pa ni izvršilne uredbe k temu zakonu, se uporablja glede odškodnine za stanovanje še vedno § 29. zak. z dne 4. II. 1870 št. 17, dež. zak. za Štajersko, po katerem ima vsak šolski voditelj pravico do najmanj iz dveh sob in potrebnih postranskih prostorov obstoječega stanovanja, ki naj se mu nakaže, če le mogoče v šolskem poslopju samem. Če mu tega ni mogoče dati, mu pritiče odškodnina za stanovanje v izmeri vsaj 25% najmanjše letne plače na dotični šoli. V konkretnem slučaju gre torej v smislu zgoraj citiranega zakona voditeljem določena 25% odškodnina za stanovanja tudi za nazaj in sicer za leto 1919.-20., 1920.-21. — Naslov obvesti o tem magistrat v Ptuj. Predsednik: Dr. St. Beuk I. r. — Tako odlok. Voditeljem (icam) torej gre: do 1. dec. 1919. 25% od K 1800.— in dokl. K 216—, od 1. dec. 1919. naprej 25% od Din. 2400.—

Iz Ptuj. Kakor drugod, je bila tudi v Ptuj in ptujskem okraju varnost imetja v zadnjem času zelo ogrožena. Deloma bo temu kriva vedno rastoča revščina, kot posledica dragotnje, gotovo pa tudi večja slabost

nost, ki si skuša na take način s samolastno prisvojitvijo tuje lastnine pomagati. Tako so te dni iz cerkve sv. Marjete pri Moškancih doslej neznan zlikovci vkradli pozlačeno monštranco in dva ciborija s pokrovi, v skupni približni vrednosti kakih 20.000 kron. — Zgodilo se je to bržkone na isti način, kakor svoječasno v Mariboru. — Isto noč so vložili v Spuhljah pri Ptuj v prostore gostilniškega najemnika Stefana Rodoška ter mu odnesli temnorjavo zimsko suknjo z monogramom S. K., ki je bil iz šumeče svile, eno ponošeno rjavo suknjo, en telovnik, športni klobuk z znamko »Pichler — Graz« ter več škatelj cigaret in cigar v skupni vrednosti preko 7000 kron. — V Ptuj v Koserjevem hotelu je prenočil pred par dnevi mlad mož kakih trideset let. Vpisal se je za Ivana Kavčiča iz Fale. Ob 19. uri se je odpravil v nakazano mu sobo ter si pustil primesti tja še osminko žganja, je plačal in dal celo po kavalirski 10 kron napitnice. Ko pa je jutraj trkala sobarica na vrata njegove sobe, ni bilo od znotraj nobenega odmeva; končno se je zatekla na pomoč k policiji, meneč, da je izvršil ponoči samomor. Ko je nato ključavničar v prisotnosti stražnika vstopil v sobo s silo odprl, premočevalca ni bilo več v sobi. Z njim pa so odšle tri rjuhe, dve odeji in en namizni prt. Popihal jo je skozi okno v temno noč. Menda mu je oblast na sledu. — Kakor drugod po vinorodni štajerski deželi, se ga tudi pri nas za potrebo in tudi nekoliko več pije. In tudi pri nas ljudje v naloženem stanju radi pojejo, pravzaprav kričijo in razgrajajo. Ker pa so v mestu, kjer je še dosti ljudi, ki so miru in blagodejnega spanja potrebni, take produkcije prepovedane, je bilo v zadnjem času 15 nočnih pevec radi kaljenja nočnega miru ovadenih in od okraj. glavarstva na občutne globe kaznovanih. Upati je, da bodo te kazni vzgojevalno učinkovale ne samo na tiste, ki so jih bili deležni, nego tudi na druge, ki še niso prišli na vrsto. Poje pa se tudi po dnevu in sicer največ ob nedeljah in praznikih, v bližini božjih hramov ob času službe božje. Pojejo pa izključno fantje iz mestne okolice, ki zahajajo, namenjeni v cerkev, v gostilne. Ker se s tem resnični verniki v pobožnosti motijo in doslej opominjanje ni izdalo, bo že potrebno, da nastopijo z večjo energijo tisti, ki so v to poklicani. — Nasejil se je v Ptuj veliki republikanec in bivši odgovorni urednik glasila slov. rep. stranke g. Vekoslav Stampar, ki bajé namerava iz prleške centrale voditi v ptujskem okraju agitacijsko in volilno kampanjo za svojo stranko.

V. redna seja občinskega sveta.

Maribor, 28. julija.

Ob pol 20. uri otvoril župan sejo. Iz njegovega poročila posnemamo, da je likvidacija gospodarskega urada razen še tekočih pravnih končan. Iz takozvanega verižniškega fonda ima občina še 600.000 kron, katere zahteva pokrajinska uprava, oddelek za soc. skrbstvo. Ker je občina, oziroma gospodarski urad, po krivdi tega urada trpel mnogo škode, je občina prosila, naj se ji ta znesek prepusti v svrhu kritja eventualnega deficita. Ker je oddelek za soc. skrbstvo to odklonil, predlaga župan, naj bi se ta znesek razdelil na sledeči način: 100.000 K kot podpora državni dečji stanici v Mariboru, 200.000 K državni dečji stanici v investicijske svrhe, 100.000 K za dnevni zavetišči, ostanek 200.000 K ka naj ostane občini v svrhu kritja eventualnega deficita gospodarskega urada, ki ga je zakrivil verižniški urad odnosno deželna vlada. Predlog se v principu sprejme.

Dne 25. avgusta mora občina predložiti stalne volilne imenike za občinske, oblastne in parlamentarne volitve. Dne 10. avgusta se prične reklamacijsko postopanje, katerega vodi župan oz. njegov namestnik z dvema obč. odbornikoma. Izvolita se gg. Kreuzer (JSS) in Dekleva (NSS).

Klub obč. svet. NSS interpelira župana, zakaj je odklonil poravnavo, ki jo je ponudil trgovec Ogrizek; zakaj se je spustila občina na pravdno pot, predno se je o tem sklevalo bodisi v likvidacijskem odseku, bodisi v občinskem svetnem župan odločuje, da se o tem že

sklepalo, kar pa interpelanti zanikujejo. V svrhu ugotovitve se preloži zadev do prihodnje seje.

Klub JSS predlaga ustanovitev mestne zastavljalnice, ker sedanja zasebna zastavljalnica one reveže, ki iščejo tam pomoči, nesramno odira. Kakor je izjavil obč. svet, Bahun, zahteva 30 do 50%. Dr. Serbec opozarja na to, da dve zastavljalnici ne bosta mogli izhajati in bo ena na vsak način poslovala z deficitom. Končno se sklene, odkazati zadevo odsekom.

Klub SLS interpelira župana, ali mu je znano, da je sklical ravnatelj Voglar glasom poročila »Jugoslavije« v ravnateljsko pisarno ženskega učiteljskega politično sejo, oz. sestanek. Dr. Serbec izjavlja, da nobeden članov kluba JDS kakega tozadevnega vabila ni prejel in ni bil v ravnateljski pisarni. Obžaluje, da ravnatelj g. Voglar ni navzoč, da bi sam podal izjavo. V ostalem pa misli, da je to stvar šolske oblasti, ne pa občine. Sklene se, da se pozove pismeno ravnatelja Voglarja, da se o tem izjavi.

Zgradbe skladišč za bencin, olje itd. v mestu občina ne more zabraniti, če zadoste podjetniki določbam avstrijskega zakona, ki je še vedno v veljavi. Sklene pa se, da se bo občina tozadevno obrnila na pokrajinsko upravo.

Obč. svet. Kreuzer graja motenje nočnega miru s strani vojaštva, ki se vrača s ponočnih vaj itd. ter pri tem prepeva, bobna in trobenta. Sklene se tozadevno intervenirati pri vojaški oblasti, a na predlog obč. svet. Tomaziča tudi pri policiji, da ukroti druge rogovileže.

Poročilo finančno-gospodarskega odseka.

Stavbenemu uradu se dovoli zvišanje pristojbine za kopije načrtov od 20 K na 20 dinarjev.

Muzejsko društvo prosi za podporo in jamstvo v svrhu nakupa dragocene zbirke metuljev. Občina prevzame jamstvo in dovoli za prihodnje leto 2500 dinarjev podpore.

Policijski komisariat prosi za popravilo policijskih zaporov. Stroški bi znašali 22.400 dinarjev. Prošnja se odkloni.

Stavbenik Nasimbeni prosi za prodajo stavbišča v svrhu zgradbe 2 družinskih hiš. Ker občina stavbišče sama potrebuje, se prošnja odkloni.

Prošnja Mariborske lesne industrije za prodajo zemljišča v Vrtni ulici se odkloni, ker zemljišče še ni popolna last občine in pride v poštev za zgradbo stanovanj za občino.

Obračun ljudske kuhinje čez za dan kraljeve poroke dovoljeni znesek 25.000 K se odobri. Predlagana nagrada upravniku kuhinje se principijelno odkloni.

Stanovaleci mestne hiše v Gregorčičevi ulici prosijo za vpeljavo električne razsvetljave ter se zavežejo odplačati stroške v mesečnih obrokih. Prošnja se ugodi.

Nato pride na vrsto svojčasni predlog kluba JSS glede pobiranja davka v obliki 10% pribitka na račune v gostilnah in kavarnah. Iz dohodkov tega davka naj bi se sezidali dve moderni ljudski kuhinji združeni z javnimi knjižnicami. Dr. Serbec je opozoril na to, da s tem davkom ne bodo prizadeli kapitalisti, ampak v prvi vrsti mali ljudje. Radi tega predlaga, naj se da občinstvu samemu prilika, da se o tem izjavi in naj se zadeva odgodi do prihodnje seje. Po daljši debati je bil predlog sprejet.

Nato se je razpravljalo še o par drugih zadevah, nakar je župan ob 11. uri sejo zaključil.

Mariborske vesti.

Maribor 29. julija 1922.

m Neumna gonja tukajšnjih klerikalnih listov proti državnemu ženskemu učiteljsku v Mariboru postaja že otročja, zlasti še, ker se je vtaknil zraven tudi znameniti profesor Vesenjāk, ki danes noče več vedeti o shodih, katere je še pred kakimi 12 leti prirejal skupno z znanim »liberalcem« prof. klerikalcem. (Mu bo treba kako drugače »osvežiti« spomin! Op. stavca!). Da je žensko učiteljske kot posveten zavod, ki ne vzgaja svetohlinstva in Slomškarije, nunskega učiteljsku in s tem klerikalcem na poti, o tem nič ne dvomimo, saj od tiste svetovne strani tudi prihaja ta »osveženje«. Da so se kler-

rikalci v obč. odboru v lepi bratski slogi s soc. demokrati vrgli na delo, da izrinejo zavod iz dozrajnih prostorov in ga tako eventualno onemogočijo, je tudi prav viteški bojni načrt. Da pa klerikalci (niti s socialistično pomočjo!) ne bodo zavoda ubili, je pa tudi gotovo, vsaj dotlej ne, dokler ne bude nad Mariborom vihrala zastava klerikalne slovenske republike. Zakaj torej trajajo čas in papir, nam je res nerazumljivo!

m Z uradniki poročene učiteljice. Na včerajšnji odgovor na našo notico »Nečedna igra« smo dobili sledečo konstatacijo: V odgovoru v včerajšnji številki vašega lista zatrjuje ga. predsednica, da društvo ni odposlalo višjemu šolskemu svetu resolucije, ki protestira proti nastavljanju z uradniki poročenih učiteljic. Na to zanikanje navajamo samo poročilo »Učiteljskega Tovariša« z dne 20. 7., ki piše v poročilu o seji višjega šolskega sveta sledeče: »Protest marib. učiteljic. Učiteljice vseh šol v Mariboru protestirajo proti temu, da bi se nameščale učiteljice, ki se poročijo z uradniki. Višji šol. svet izjavlja, da ni kompetenten ukrepati o tem vprašanju.« Dalje trdi ga. predsednica, da se v resoluciji (ki je bila naknadno sestavljena po zborovanju), take učiteljice ne omenjajo. V odgovor navajamo v »Učiteljskem Tovarišu« z dne 27. 7., ki se glasi: 1. Učiteljice protestirajo, da se v Mariboru nastavlja take poročene učiteljice, ki imajo soproge različnih stanov. (Aha! torej tudi na pr. učiteljskega; op. ur.) ali se omože le vsled tega, da potem v mestu ostanejo iz življenske potrebe, ker njih soprogi sami dobro (!!) zaslužijo! Pri oddaji službenih mest se naj upošteva službena doba in kvalifikacija, potem šele rodbinska razmere.« Druga komentarja ni treba in sodbo, kdo laže, naj si ustvari vsak sam. Pika.

m Pospeševanje gradbene akcije. Stavbenik Nasimbeni je prosil občino za prodajo dveh mestnih parcel, da zgradi na njih dve družinski hiši, občinska večina pa je prošnjo odbila, češ, da rabi te parcele občina sama. Čemu? Preteklo bo še veliko vode po Dravi predno bo občina zidala, sicer pa ima na razpolago še dovolj drugih parcel. Tako se ne pospešuje gradbena akcija.

m Policijski zapori in mestni svet. Žvoječasno so se naši večinski listi »Volksstimme« in »Straža« zgražali nad nehigijensnimi policijskimi zapori v Mariboru in nad umazanostjo, ki vlada tam, sedaj, ko je policijski komisariat prosil, naj bi občina dovolila kredit za popravo in preureditev teh zaporov in preureditev teh zaporov, da so večinarji prošnjo odbili. Tudi

logika. Odslej dalje naj se ta dva lista kadar se bosta hotela še zgražati nad različnimi balkanskimi zapori, raje priznata za lasten nos. Balkan imamo tudi v Mariboru, toda ne po krivdi policajdemokratov, ampak socialistov in klerikalcev.

m Skrajna zdravstvena malomarnost. Prejeli smo: V Čopovo ulico 21 je dospela iz počitnic na škrlatici obolela deklica Weiss in ostala čez noč doma, dasiravno jo je takoj po prihodu popoldan še preiskal zdravnik dr. Neuwirth in jo pustil ležati doma, neglede na to, da stanuje v tej hiši šest malih otrok. Čez par dni se je opralo posteljine rjuhe, s čimur je bila desinfekcija končana. Nekaj dni kasneje je zbolela na isti bolezni njena mati, ostala kar dva dni doma in se odpeljala — z izvoščekom v bolnico —. Najlepše pa je, da se je šele po desetih dnevih razkužilo stanovanje, to je včeraj popoldan. Tako potem ni čudno, če se ta bolezen tako širi.

m Za prenovitev Maribora. Hišni posestniki, ki žele svoje hiše prezidati ali prizidati v nadstropja, se opozarjajo, naj se tozadevno pisмено prijavijo na naslov »Gradbena akcija za mesto Maribor«, Aleksandrova cesta 51. Ravnotako naj se prijavijo one stranke, ki reflektirajo na taka stanovanja. Gradbena sekcija hoče še letos poskusiti zagrebški sistem, ki omogoča, da pridejo hišni posestniki deloma brez žrtev do prenovljenih hiš, najemniki pa, ki si ne morejo zidati lastne hiše, morejo pa si preskrbeti na več let zasigurana lastna ugodna stanovanja. Že v kratkem se odpravi poslovni urad gradbene sekcije, kjer bo strankam omogočena osebna prijava.

m Za otroško bolnico v Mariboru je podarila Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) 20.000 K, za kar ji izreka odbor iskreno zahvalo.

m Za Jugoslovensko Matice je nabral g. Herman Petrič v veseli družbi 170 dinarjev. Vsem darovalcem iskrena hvala. Spominjate se v veselih družinah naših zaslužjenih bratov, ki so naše podpore potrebni!

m Društvo vpokojencev južne železnice, podružnica v Mariboru naznanja svojim članom, da se z ustanovitvijo mariborske oblasti ustanovi tudi samostojna oblastna organizacija za vse vpokojence južne železnice, ki spadajo pod mariborsko oblast.

m Nadaljevanje 5. redne seje občinskega sveta mariborskega, se vrši v torek, dne 1. avgusta 1922 ob 19. uri v mestni posvetovalnici z običajnim dnevnim redom.

m Zdravniško društvo v Mariboru ima svoj prvi izredni občni zbor v Ce-

lju (hotel Union) dne 3. avgusta, ne kakor smo prvotno pomotoma poročali, dne 13. avgusta.

m Od zadruge krojačev in sorodnih obrtov se nam poroča: Skušnje učencev in pomočnikov dne 24. julija se je udeležilo 33 kandidatev. Izmed teh je bilo 5 učencev, 19 učenk, 3 pomočniki in 6 pomočnic. Učenki Rozi Fras in Herti Cievarak je komisija izrekla pohvalno priznanje za zelo dobro in lično izdelavo oporositvenih predmetov. Za izbornu izdelavo pomočniških komadov se je priznalo od strani preizkusne komisije pomočnikom Leopoldu Drozgu in Josipu Černe 1. nagrada, vsakemu po 100 K in pomočnicam Mariji Ambrož in Katarini Muhič 2. nagrado vsaki po 50 K.

m Državna loterija. Srečke za II. razred se dobijo pri blagajni glavne pošte. Rok za podaljšanje je do 2. avgusta. Zrebanje 7. in 8. avgusta.

m Za pokrajinsko obrtno razstavo v Mariboru so darovali večje zneske tvrdka Viljem Freund, Josip Rosenberg, Slovenska banka, podružnica Maribor in tvrdka Pinter in Lenard. Posnemajete!

m Novi vozni red. Knjigarna Weixl je ravnokar izdala najnovejši žepni vozni red, koji vsebuje vse proge Jugoslavije in tudi direktne zveze z inozemstvom. Cena 5 dinarjev.

m Velika poletna veselica. Prosto-voljne požarne brambе na Pobrežju, ki se vrši na čast došlih delegatov občnega zbora Mariborske gasilne župe v nedeljo, dne 6. avgusta na vrtu gostilne Rojko na Spodnjem Pobrežju, obeta imeti lep potek, ker se za ta dan pridobila mariborska vojaška godba. Gasilci od zunaj uživajo proti potrdilu domačega društva na progah Dravograd—Maribor in Celje—Maribor polovično vozno ceno. Občni zbor gasilske župe je dopoldne ob pol 11. uri v salonu gostilne Pukl. Urejena bo tudi avtomobilska zveza iz Maribora na veselični prostor. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica v nedeljo, dne 13. avgusta, občni zbor pa ostane dne 6. avgusta. — Prosto-voljna pož. bramba Pobrežje.

m Obrtniki, pozor! Slovensko obrtno društvo v Mariboru sklicuje za dne 29. t. m., to je v soboto ob 20. uri v restavraciji »Maribor« sestanek vseh obrtnikov brez razlike. Na dnevnem redu je poročilo o bolniškem in neugodnem zavarovanju ter o penzijskem zavodu in gospodarstvu bolniške blagajne v Ljubljani, kakor ga je razkrila preiskava. Obrtniki so pri novih socialnih zakonih izredno prizadeti. Zato je nujno potrebno, da se pravočasno poučimo o tem, ker je vsako zvonjenje

po foči prepozno. Polnoštevlna udeležba potrebna! Zato pridite vsi!

m Osrednje društvo trgovskih na-stavljencev za Slovenijo, kraj. skupina Maribor nas prosi, da objavimo: V torek 1. avg. točno ob 7. uri (19.) se vrši v restavraciji Halbwidl veliko protestno zborovanje društva trg. nastavljencev proti nameravanemu podaljšanju delavnega časa. Tovariši, gre za vašo bodočnost. Ne smemo dopustiti, da se upelje 10-urnik. Naj ne izostane noben trgovski in zasebni nameščene! Pokažimo svojo moč, nastopajmo složno.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Kavarna v mestnem parku. Danes nedelja dne 30. julija 1922. pri lepem vremenu predpoldanski koncert od 10.—12. ure. 1285

Sport.

: I. SSK Maribor sklicuje za soboto 29. t. m. ob 20. uri v dvorani restavracije »Maribor« sestanek vseh aktivnih igralcev vseh skupin. Vsled važnosti igralskega reda, ki obsega: sestavo rezervnega moštva, volitev kapetana rezerve ter ustanovitev lahkoatletsekcije — je prisotnost vseh obvezna.

: Svoboda komb. : Rapid rez. V nedeljo se vrši kot predigra ob 8. uri na »Rapidovem« igrišču prijateljska tekma med imenovanimi moštvi.

Objave.

§ Vpokoijenci južne železnice se pozivajo, da nemudoma dvignejo članske izkaznice pri predsedniku podružnice v Mariboru, Vilsonova ulica 15. (melisko predmestje.)

§ Mestni kino. »Dnevnik jedne sobarice« drama v 5 činih z Reinholdom Schünzel v glavni vlogi se predvaja v soboto, nedeljo in pondeljek.

§ I. Mariborski bioskop. Pondeljek, torek in sredo se predvaja v I. Mariborskem bioskopu »Pustolovec«, prekrasna senzacionalna drama v 6. činih in s prvovrznimi igralci v glavnih vlogah. Pustolovec, popolnoma nov film, ki doživi premiero v Jugoslaviji v Mariboru, je ena najboljših prvovrznih senzacionalnih Krifi eZZ BFF rednih dram, z napeto vsebino, izbornimi senzacijami, krasnimi nramnimi posnetki, najnovejšo opravo, opremo in modo. V četrtek prične v I. Mariborskem bioskopu »Quo vadis«, največji film sveta s tisoče in tisoče sodelujočih igralcev. Pri vseh predstavah prvovrzedna godba.

Pekatete.

Testenine tudi same makarone iz tovarne Žnidaršič & Valenčič, Ilirska Bistrica

so najboljše. Dobe se povsod.

ZALOGA R. Bunc in drug Ljubljana—Celje—Maribor

1155

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(23)

Tako je ostalo pri suhem čohanju. — In kadar ga je Mac zadosti dolgo čohal, je old Boney na naglem iztegnil vrat in začul se je trepetav, jokav pasij vijež — rapadlina konjskega rezgeta. Tedaj se je Mac smejal, da je po rovu donelo.

Macu je bil Boney ljub, nedvomno. Še dandanes govori kdaj pa kdaj o njem. Izredno ga zanimajo stari, v hrbtu ukrivljeni, otolsti belci in včasih postojni in potrepnje katelega belca po vratu, rekoč: »Takle je bil Boney, Maud, vidiš, prav takle!« Toda Maud je videla že toliko različnih Boneyjev, da dvomi o sličnosti z old Boneyjem. Macu ni dano, umeti slike, in zanje nikoli ni izdal niti centa. Pa je Maud našla med njegovimi rečmi primitivno naslikanega starega belca. Sicer pa je bila z Macom poročena že nad dve leti, ko je čudoma opazila njegovo zavzetost za stare belce. Nekoč, v Berkshireh, je iznenada ustavil avto.

»Poglej ga, belca, Maud!« je dejal in pokazal na starega belca, kraj pota stoječega pred kmetskim vozom.

Maud se je morala glasno zasmejati. »Ali Mac, to je star belce, kakršnih je na tisoče.«

To je Mac seveda uvidel in je prikimal. »Je že mogoče, Maud, ampak nekaj sem imel natančno takega belca.«

»Kdaj?«

»Kdaj?« Mac je zrl mimo nje. Nič mu ni bilo težje, nego govoriti o samem sebi. »Tega je že dolgo, Maud. V Uncu Tomu.«

Še nekaj je Mac s seboj prinesel iz Uncle Toma: predirljivi krik ujeđe. — hej! — hej! — ki ga Mac nehotе vikne, če mu kdo zamotovili pred avtomobilna kolesa. Ta krik se je naučil v Uncle Tomu. Z njim je Boneya pogajal, kadar je hotel, da naj potegne, in z njim je Boneya ustavljal, kadar je vozič skočil s tira.

Mac je bil skoraj že tri leta na osmem dnu in je prevoziral po rovi v Uncle Tomu polovico zemeljske okoline, ko se je pripetila jamska katastrofa, ki je še danes pomnijo mnogi. Pogubila je dvesto sedemdeset in dva moža, Macu pa je bila v srečo.

V tretji noči po binokostih, ob treh zjutraj, se je zgodila eksplozija treskavih plinov v najspodnjem dnu v Uncle Tomu.

Mac je tiral svoj vlak praznih vozičev nazaj in je žvižgal poulično popevko, ki jo je tisti čas fonograf v

Izenada je začul skozi škripot železnih vozičev daljno Johnsonovem »saloonu« drajnal večer za večerom. Izenada je začul skozi škripot železnih vozičev daljno grmenje in se je povsem mehanično ozrl, vedno še žvižgajoč: pa je videl, kako so se oporniki in tramovi ulamljali kakor vžigalni klinčki in se je vdiral hrib. Potegnil je Bonya z vso silo za povodec in mu predirljivo zakričal v uho: »Heji, heji! Git up — git up!« Boney, ki se je ustrašil in je za sabo čul reskanje opor, je poizkusil skokot, old Bonaparte je iztegnil zavaljeni život, da je bil ves ploščat in pri tleh, je metal noge od sebe, da mu uspe obupen finish — pa je izginil pod rušečo se hribino. Mac je dirjal kakor obseden, zakaj hrib je prihajal. Zdaj velja! Toda v svojo grozo je zapazil, da se ulamljajo tudi oporniki in tramovi pred njim in da se krov seseda. Tedaj se je nekolikokrat zavrtel v krogu kakor vrtavka, roke tiščeč ob senca, in je planil v bočni pregradek. Rov se je grmeče zrušaval, bočni pregradek je reskoma pokal, in Mac se je drevil divje in skočno, kamor ga je pojala rušeča se hribina. Nazadnje se je podil, z rokami zaščitujoč glavo, samo še v kolobaru, in je vpil!

Mac se je tresel po vseh udih in je bil ves brez moči. Spoznal je, da je pribežal v konjski hlev, kar bi bil storil tudi Boney, da ga ni zajel hrib. Moral je sesti, zakaj kolena ga niso držala nič več, in zdaj je ždel, od strahota omamljen, in eno uho ni mislil prav nič. Na-

posled se je bavil s svojo brlivko, ki je prav majceno gorela, in je z njeno osvetljavo pregledoval obližje; bil je popolnoma zajet s sipom in premogom. Poizkušal je domisliti se, kako se je zgodilo, pa se ni domislil.

Tako je ždel dolge ure. Jokal je od obupa in osamelosti, potem je zbral moči. Založil je kos žvečnega gumija in oživljavci so se vračali vanj.

Zgodil se je izbruh treskavih plinov ali pa je eksplozivni prah, toliko je gotovo. Boneya je hrib ubil — in njega, no, njega bodo pač izkopali!

Mac je sedel zraven svoje brlivke na tleh in je začel ućakovati. Ućakoval je nekoliko ur, potem ga je zalezla ledena, zimna groza, pa je uplašen poskočil. Vzel je brlivko in se je odpravil v rove na levi in desni. adosvetli sip in pregleda, je li kje prosta pot. — Je ni nobene! Torej ne preostaja nič drugega, nego da čaka. Prebrskal je jasli, sedel na tla, in dopustil, naj mu misli v glavi počenajto karkoli. Misli je na Boneya, na očeta in Freda, ki sta se v jamo spustila z njim vred, na Johnsonov bar. Na popevko v fonografu. Na aparat v Johnsonovem baru, na katerega se kvarta poker. Pa je prekvartal v mislih brezkončno serijo iger: spustil je in aparat svojih pet centov, zavrtel ročico, sprožil — in čudno, vsekdar je dobil: full hand, royal flush...

Iz tega igranja ga je vzdramil šum posebne vrste. Sušljalo in pokljalo je kakor v telefonu. Mac je zbrano slusal. Pa je slišal, da ni slišal ničesar. Bila je le tihota. Ušesa so mu zaspala. A ta strahotna tihota je bila neznozna. Vtaknil je kazalca v ušesi in ju potresel. Hrknil je glasno pljunil. Potem pa je z glavo sloneč ob steno sedel in gledal predse na slamo, namenjeno Boneyu. Nazadnje je legel na slamo; navdan z jadtim čuvstvom silnega brezdnaja je zaspal.

Prebudil se je (kakor je menil, čez nekoliko ur) od moče: brlivka je bila dogorela in ko je stopil, je z nogami pljusnil v vodo. Ker je bil lačen, je zajel prgišče ovsna in je začel žvečiti. Sedel je na Boneyjevo pregrajo. Sključen je mežikal v temoto in požvekoval zrno za zrnom. Pri tem je zbrano slusal; pa ni slišal, da kdo rovlje ali se glasi, slišal je le, kako mezi in kaplja voda.

Temota je bila strašna in čez čas je skočil na tla. Škrtajoč z zobmi in puleč si lase je noroglav planil v beg. Trčil je ob zid, se dva-, trikrat vanj zagnal z glavom in jel brezupno po hribini udrihati s pestmi. Obupno besnenje ni trajalo dolgo. Pritpal se je nazaj k Boneyjevi pregraji in je začel nadalje požvekovati oves. Po licih so mu polzele solze.

Tako je presedel uro za uro. Nič se ni ganilo. Pozabili so nanj!

Mac je sedel, žvečil oves in mislil. Glavica mu je začela snovati, kmalu je bil ves hlad. V tej strahotni uri se je moralo pokazati, ali je Mac za kaj. In se je pokazalo!

Mahoma je skočil zopet na tla. V zraku je vihtel pest: »Če those blasted fools ne pridejo pome,« je kričal, »se izgrehem sam!«

Vendar Mac ni takoj začel razgrediti. Sedel je zopet na pregrajo ter dolgo in skrbno premišljeval. Zrisal si je v glavi črtež dna pri konjskem hletu. V južnem rovu ni mogoče! Če sploh pride vun, pride samo skozi Merry Aunt, Pattersonov sloj. Odkopni spredk tega sloja je bil od hleva oddaljen sedemdeset, osemdeset, devetdeset korakov. To je Mac vedel povsem za gotovo. Premog v Merry Aunti je bil pod pritiskom hribine že ves narušen. To je bilo zelo važno.

(Dalje prihodnjč.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar. Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Zahtevajte sedaj pri nakupu zopet izrecno MAGGI jeve staroznane izdelke

1120

dobe se v vseh špacerijskih trgovinah.

Glavno razpečavanje na debelo za državo SHS: FRAN K. LESNIK, Maribor, Cankarjeva ul. št. 26.

Mala oznanila.

Zdravnik dr. F. Kartin, (Maribor, Slovenska ulica 9) ne ordinira do 29. avgusta. 1263

Gostilna Balon, Pobrežje. Vsako nedeljo in praznik koncert. Začetek ob 15. uri. 1280

V brivnici „Union“ na Glavnem trgu prvovrstna postrežba in popolnoma znižane cene. 1278 7-1

Če se delavka za izdelovanje luknjic pri perilu. 1275 3-1

Pošteno raznašalko peciva sprejme Parna pekarna na Glavnem trgu. Pojasnila istotam. 1248 4-4

Dijak z lepo pisavo se sprejme proti dobremu plačilu za dobo 14 dni. — Poizvedbe v upravi lista. 1264 3-2

Mlad, soliden gospod, eksporter mesa, išče stanovanje dveh sob, meblirano ali ne meblirano, za sebe in sestro. Plača dobro in naprej. Cenj. ponudbe pod „Eksporter“ na upravo lista. 1255

Na prodaj: lepa kuhinjska omara Din 160,—, postelje à Din 90,—, miza Din 75,—, postelja iz trdega lesa z žimnico Din 380,—, zastori in drugo. Vpraša se: Rotovski trg 8, l. nadstr. levo. 1273

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 3

Prodaja se moderni avtomobil s 4 sedeži. A. Turk Graz Hotel bei drei Raben. 1261

Iščem sobo s celo preskrbo. Ponudbe pod N. K. na upravo. 1279

Na prodaj več posestev. Vprašati: Studenci, Obrežna 9 1281

Na prodaj dve postelji z novimi vložki. Koroška cesta 34 prilije. 1282

Radi pomanjkanja prostorov se prodaja omara za led. Naslov pove uprava. 1271 2-1

Kupim takoj travnik ali njivo, tu ali v okolici. Dopise na upravo lista pod „Travnik“ 1270 2-1

Dne 28. julija se je našel v Krčevini, Praprotnikova ulica št. 133 (Sprohac) mlad bel psiček. Igbitelj ga dobi istotam. 1272

Soliden gospod se sprejme na stan in hrano v Vrbanovi ulici 19. 1283

Pegasti dobijo gotovo učinkujoče sredstvo. Naslov pove upravnistvo. 1287

10.000 kron plačam onemu, kateri bi mi odstopil primerno stanovanje v zamenjavo z mojim (v bližini parka) ali tako priskrbel. Naslov v upravi „labora“. 1277

Govilni Jermeni iz prvovrstnega usnja v vsaki širini kakor tudi šiv. in vezalni jermeni v zalogi pri Ivanu Kravos, Aleksandrova cesta 13. 1185 10-7

Hotel restavracija Halbwild

Zbirališče vseh slojev. Danes, v nedeljo 30. julija jutranji in večerni koncert, svira popolna kolesarska godba. Toči se marčno Götzovo pivo in izvrstno vino. Prvovrstna kuhinja po znižanih cenah.

V sredo dne 2. avgusta zvečer elitni koncert pri posebno bajni razsvetljavi. 1289

PRODAJALEC

le prvovrstna moč, manufakturst, zmožen slovensk. in nemškega jezika, se pod zelo ugodnimi pogoji takoj sprejme. Ponudbe pod „Poštni predal 34 Maribor“ 1286

Najboljša obramba zoper ogenj

„PRIMUS“

ročni gasilni aparat

Beradorfer-Krupp-fabrikata je skozi desetletja preiskušana, tehnično dovršena, v celem iz bakra izdelana, najboljši izum na tem polju. Ne zarjavi nikdar, je brez revizije vedno uporabljen ter sega v daljavo 14 m. „PRIMUS“ generalno zastopstvo za Slovenijo, Maribor, Meljska cesta št. 17 1284

SVARILO!

Svarim vsakogar, razširjati o meni žaljive govornice in me z lažimi obrekovati. Primorana bom drugače proti obrekovalcem sodnim putem nastopati. Irena Steinkleiber, gospodinja svetnika, gosp. Rohrer-ja. Maistrova ul. 17 1262

Jetika! Strokovni zdravnik za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira s izjemo torke in petka v St. Jurju ob j. ž. Kupujte tudi njegova tri knjige. Navdila, kako do zdravja priti, ozdraviti. 483

Kumare iz cvetličankov kg 16 do 20 K. Melancani komad 4 do 6 K in vsa druga zelenjava najcenejše pri „VRT“ Džamonja in drugovi, Maribor. Telefon 160. 1136 10-10

Stavbeni prostor ali majhno hišico se kupi v Mariboru. Ponudbe na Matija Keler, zid. mojster, Crešnjevci, Gornja Radgona. 1138 10-6

Dobro mleko in drugi mlečni izdelki se dobijo v mlekarni Ivana Golob, Slovenska ulica št. 16. 1266 10-2

Leseno pohištvo

Železno pohištvo

Tapetn. pohištvo

Pisarn. pohištvo

Posteljna oprava

Preproge

Zaveso 117

Blago zapohištvo

Posteljno perje

izvredno nizke cene

v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor

Gospodska ulica št. 30

Pirhanova hiša.

Svoboden ogled!

Condit brezplačno!

AMERIKANSKI

in angleški

Singer šivalni stroji

Singer igle

in nadomestni

dell.

Lastna

mehanična

delavnica.

Singer olje, niti, svila itd.

Prodaja na obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., Newyork.

Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Marulićeva 5.

Podružnice: MARIBOR, Šolska ulica št. 2, Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar in Stip. 341 Zastopstva so v vseh večjih mestih.

Prodajalec

zanesljiva moč za trgovino z mešanim blagom se takoj sprejme. Ponudba pod „TRGOVINA“ Franc Povoden Podvelka na postaji Brezno-Ribnica.

LAMPRON

je najboljša 1259

ZOBNA PASTA

Medić, Rakovec & Zankl

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. Brzjavni: Meraki, Ljubljana. Skladišče: Novi Sad. — — — — Telefon 64.

Gospodska ul. Podružnica MARIBOR. Šolska ulica.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barve za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost; barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“

Lak za pode. Emajlni lak. Linoleum lak za pode. Bronuline. 1038

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

JADRANSKA BANKA - BEOGRAD

Delniška glavica: Din. 60,000.000 — Rezerva: Din. 30,000.000 —

Podružnice: Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb, Amerikanski oddelek

Naslov za brzjave: JADRANSKA

Afilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar. Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82, New-York City. Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.

OKROZNI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V LJUBLJANI.

Opr. št. I—178/22

Razglas vsem delodajalcem v Sloveniji

Dne 1. julija 1922 se je začel izvajati Zakon o zavarovanju delavcev (okrajšava: ZZD) od 14. maja 1922. Zakon je bil objavljen v Službenih novinah od 30. maja 1922, št. 117, in v Uradnem listu od 13. junija 1922, št. 62. Po tem zakonu je postala Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani z dnem 1. julija 1922 Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani kot krajevni organ Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Preradovičeva ulica št. 44-II (hrvatsko: Središnji ured za osiguranje radnika u Zagrebu, Preradovičeva ulica br. 44-II.), ki je edini nositelj obveznega zavarovanja delavcev za slučaj bolezni in nezgode na vsem področju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Organizacija poslovalnic in ekspozitur bivše Okrajne bolniške blagajne v Ljubljani ostane do nadaljnjega tako v stvarnem kakor v krajevnem oziru neizpremenjena in se vsaka istih poslej imenuje: Poslovalnica ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev v (na) itd. Seznam poslovalnic z označbo njih okolišev se nahaja na koncu tega razglaša.

V naslednjem se opozarjajo delodajalci v njih lastnem interesu in v interesu njihov delavcev (uslužbencev, nameščencev) na najvažnejše določbe tega zakona, po katerih se je ravnati.

A. Dolžnost prijave delavcev (uslužbencev, nameščencev).

Na podstavi naredbe ministra za socialno politiko od 3. junija 1922, št. 1077, o izvedbi citiranega zakona, priobčene v Službenih novinah od 24. junija 1922, št. 137 in v Uradnem listu od 30. junija 1922, št. 70, morajo vsi delodajalci prijavit najpozneje v zakonitem roku 8 dni po prejemu tega razglaša pri pristojnih poslovalnicah okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani na prijavnih tiskovinah vse svoje delojemalce, ki so jih imeli dne 1. julija 1922 zaposlene, ne glede na to, če so jih že imeli prijavljene ali ne. Prijaviti je tudi vse one delojemalce, ki so bili do sedaj oproščeni dolžnosti zavarovanja za slučaj bolezni, ker novi zakon takih izjem ne dopušča.

One delojemalce, ki so bili zavarovani že po prejšnjem bolniško-zavarovalnem zakonu, je obenem z novo prijavo z dnem 30. junija 1922 odjaviti na tiskovinah (odglasnicah), ki jih imajo delodajalci že od prej v rokah. Duplikati za morebiti izgubljene odglasne tiskovine se dobe pri vseh poslovalnicah.

One delavce (uslužbenec, nameščence), ki so po 1. juliju 1922 izstopili iz dela, je prav tako na prijavni tiskovini prijaviti, obenem jih pa na odjavi odjaviti. Na ta način bo vsaki poslovalnici okrožnega urada mogoče ugotoviti število dne 1. julija 1922 pri vsakem delodajalcu zaposlenih delavcev, število na dan odziva temu razglasu in število od 1. julija 1922 do dneva odziva temu razglasu iz dela izstopivših delavcev (uslužbencev, nameščencev).

Te prijave in odjave so potrebne radi uvrstitve delojemalcev v nove mezdne razrede, katerih je 17 (do sedaj jih je bilo 13) in po katerih se ravnajo zavarovalni prispevki, ki jih imajo plačevati delodajalci in njih delojemalci, ter bolniške podporne datjave (podpore) članom in njih svojcem. Na odredbo osrednjega urada se vse one člane, ki do 31. julija 1922 ne bi bili nanovo prijavljeni, uradno uvrsti iz sedanje 13. mezdne stopnje v novi najvišji, to je 17. mezdni razred, ker bo okrožni urad (poslovalnica) smatrala, da ta mezdni razred odgovarja mezdam (plačam oz. službenim prejemkom) dotičnih delavcev, uslužbencev, nameščencev. Razen tega bo zamudne delodajalce kaznovala pristojna politična oblast radi kršitve § 194., odst. 1., oz. § 195., odst. 1, ZZD z občutnimi globami.

V pojasnilo za pravilno izpolnitev tiskovin so na njih hrbtini strani natisnjena potrebna navodila, po katerih se je ravnati, da se omeji morebitno nepotrebno dopisovanje in odvrnejo nepotrebni stroški. Posebno važno je, da je pravilno navedena plača (v gotovini, v naravi ali v blagu, datjave tretjih oseb itd.) ter opravilo, značaj ali način zaposlenosti delojemalca. Označba »delavec« ne zadostuje, temveč je navesti na pr. »nakladalec lesa«, »kopač«, »žagar«, »voznik«, »kovinski strugar«, »železolivar«, »strojni ključavničar«, »staveni ključavničar«, »kurjač«, »tiskarski strojnik«, »stavec«, »strojni stavec«, »faktor«, »tiskarniški hlapec«, »krojač«, »krojaški prikojevalec«, »trgovski pisarniški uradnik« itd.

Če obsega podjetje več panog obratovanja ali več obratov, je navesti poleg vrste zaposlenosti delojemalca (značaja, opravila) tudi oddelek obrata ali obrat, v katerem je prijavljen zaposlen, ker je to važno za uvrstitve v nevarnostni razred in odstotek ter za predpis prispevkov za nezgodno zavarovanje. Delodajalci, ki imajo svoje obrate že priglašene pri Izpostavi I. osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani (bivšičasni delavski zavarovalnici za slučaj nezgode v Ljubljani), naj navedejo poleg obrata tudi obratno soštevilklo, ki je razvidna iz svoječasno jim vročenega odloka imenovne zavarovalnice. Poslej se bo vodil izvid članov tudi v bolniško-zavarovalnem oddelku ločeno po posameznih obratih.

Ako bi obstojal o zavarovalni obveznosti posameznih delojemalcev dvom, jih je kljub temu prijavit, dvom pa naj se na prijavnicah primerno označi. Ako bo urad ugotovil, da kak delojemalec ni zavezan zavarovanju, ga kljub prijavi ne bo uvrstil med svoje člane in bo o tem delodajalca obvestil.

Način prijavljenja.

Zavarovanju zavezane osebe mora vsak delodajalec prijavit na predpisanih tiskovinah. Podjetjem, ki redno zaposlujejo več nego 20 delavcev (uslužbencev, nameščencev), sme okrožni urad dovoliti, da prijavljajo svoje uslužbenec z mezdnimi zapiski.

Izpremembe v stanju ali razmerju družine delojemalca (če se oženi ali omoži, loči, če ovdovi itd.) ter izpremembe v zaslužku, opravilu, značaju ali načinu njegove zaposlenosti (na pr. če vajenec postane pomočnik, delavec predelavca ali delovodja, kovinski strugar livar, črkostavec faktor itd.) je prijavljati na posebni tiskovini »Prijavnica o izpremembi pri članu«.

Pripominja se, da je po zakonu izključno in edino le delodajalec odgovoren za pravilno izvedbo prijav, odjav ter prijav izprememb. V slučaju neprijave, zakasnele prijave ali nepravilne prijave, ga zadenejo občutni stroški v zmislu § 11. ZZD in znatna globa, ki jo naloži pristojna politična oblast.

V pojasnilo,

kdo je zavezan zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode?

naj služijo naslednja navodila:

Zavarovanju zavezane so vse osebe, ki dajejo na podlagi kakršnegakoli službenega razmerja svojo telesno ali duševno moč v najem. Posebe se opozarja, da so od 1. julija 1922 dalje zavarovanju zavezani tudi vsi hišni posli (dekle, služkinje, pestunje, dojilje, sobarice, kuharice, hlapci itd.), vajenci, praktikanti, vo-

lonterji ter učenci v delavnicah javnih učnih zavodov itd. Zavarovanju zavezani so tudi tkzv. hišni delavci, to je osebe, ki se bavijo z najemnim delom v svoji lastni delavnici ali na svojem lastnem stanovanju po naročilu in na račun drugih oseb, katere se bavijo z obrtom, trgovino ali industrijo, tudi če nabavljajo sirovine in pomožni material sami in čeprav postransko delajo tudi na svoj lastni račun.

Zavarovanju za slučaj bolezni so dalje zavezani državni in javni nameščenci, ki so bili po zakonu do sedaj zavarovani (provizorični in pomožni slugi), in oni, ki na podstavi službenih predpisov v slučaju bolezni ne dobivajo plače celih 26 tednov (pol leta), računajoč od dneva njih obolenja, četudi dobivajo stalno mesečno plačo, za slučaj nezgode pa se zavarujejo državni in javni nameščenci, če nimajo sami in njih rod- bina pravice do pokojnine, ki ustreza odškodnini v smislu XI. poglavja ZZD.

Zavarovanju so zavezani tudi delavci (uslužbenec, nameščenci), naši državljani, ki so stalno zaposleni v inozemstvu na račun tuzemskih podjetij, razen, če so že zavarovani na podlagi zakona dotične države.

Izveti od zavarovanja so začasno le poljski delavci in poljedelski posli, ki niso zaposleni pri strojih, dalje delavci v kaznilnicah ter nestalni hišni posli, najeti za nestalna trenutna dela, kakor je pranje, žaganje drv itd.

Rok za prijavo in odjavo delojemalcev ter prijavo izprememb v njih zaslužku in drugih razmer je 8 dni, računajoč od dneva, ko je delojemalec stopil v delo, oz. izstopil iz dela, oz. se je izvršila v višini njegovih prejemkov, v značaju ali načinu njegove zaposlenosti itd. izprememba.

Osebe, ki so najete za manj nego 8 dni, se mora prijaviti takoj po njih vstopu v delo. S prijavo takih oseb se lahko obenem izvrši tudi njih odjava.

B. Dolžnost prijave obratov.

Po ZZD vrši okrožni urad za zavarovanje delavcev vse krajevne posle nezgodnega zavarovanja.

Vsak delodajalec, ki zaposluje v svojem obratu več kakor 5 delavcev, zavezanih zavarovanju, ali ki obratuje s stroji, ki jih goni elementarna sila (para, elektrika, plin, voda, živina, veter itd), mora v svrhu uvrstitve obratov v nove nevarnostne razrede najkasneje tekom 14 dni po dostavitvi tega razglaša prijavitli potom pristojne poslovalnice Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani svoj obrat (ali več obratov istega podjetja) na predpisani tiskovini »Prijavnica obrata« in sicer v dveh izvodih. Prijave obrata (obrata, podjetja) ni treba izvršiti onim, ki so imeli vse svoje obrate (obrt, podjetja) zavarovane pri Začasni delavski zavarovalnici za slučaj nezgode v Ljubljani. Po novem zakonu so vsi, ki so zavezani zavarovanju za slučaj bolezni, podvrženi tudi zavarovanju za slučaj

nezgode; zato mora vsakdo, ki zavaruje delojemalce za slučaj bolezni, iste zavarovati tudi za slučaj nezgode.

V roku 14 dni se mora prijavitli tudi vsako izpremembo v obratu (namestitve novih strojev in slično) na predpisani tiskovini »Prijavnica o izpremembi v obratu«.

V roku 14 dni je prijavitli vsako prenehanje ali ustavitve obrata.

O uvrstitvi obrata v nevarnostni razred in o določitvi nevarnostnega odstotka bo Okrožni urad obvestil vsakega delodajalca s posebnim odlokom.

Pri onih delodajalcih, ki bi ne izpolnili svoje prijavne dolžnosti, bo okrožni urad sam na licu mesta in na stroške delodajalca zbral vse za uvrstitve obrata v nevarnostni razred in odstotek potrebne podatke.

C. Prispevki za zavarovanje.

1. Prispevki za bolniško zavarovanje.

Na podstavi § 21 ZZD se vsi zavarovanci uvrste

po višini njih zaslužka v 17 mezdnih razredov, po sledeči razpredelnici:

Mezdni razred	Višina mezde (zaslužka) na						Zavarovana mezda	Skupni dnevni prispevek delodajalca in delojemalca za bolniško zavarovanje
	dan		teden		mesec			
	nad	do	nad	do	nad	do		
	dinarjev							
I.		2.50		15.—		62.50	2.—	—,10
II.	2.50	3.—	15.—	18.—	62.50	75.—	2.50	—,13
III.	3.—	3.60	18.—	21.60	75.—	90.—	3.—	—,15
IV.	3.60	4.40	21.60	26.40	90.—	110.—	3.60	—,18
V.	4.40	5.40	26.40	32.40	110.—	135.—	4.40	—,22
VI.	5.40	6.60	32.40	39.60	135.—	165.—	5.40	—,27
VII.	6.60	8.—	39.60	48.—	165.—	200.—	6.60	—,33
VIII.	8.—	9.60	48.—	57.60	200.—	240.—	8.—	—,40
IX.	9.60	11.60	57.60	69.60	240.—	290.—	9.60	—,48
X.	11.60	14.—	69.60	84.—	290.—	350.—	11.60	—,58
XI.	14.—	16.80	84.—	100.80	350.—	420.—	14.—	—,70
XII.	16.80	20.—	100.80	120.—	420.—	500.—	16.80	—,84
XIII.	20.—	24.—	120.—	144.—	500.—	600.—	20.—	1.—
XIV.	24.—	28.80	144.—	172.80	600.—	720.—	24.—	1.20
XV.	28.80	34.—	172.80	204.—	720.—	850.—	28.80	1.44
XVI.	34.—	40.—	204.—	240.—	850.—	1000.—	34.—	1.70
XVII.	40.—		240.—		1000.—		40.—	2.—

Skupni prispevek za bolniško zavarovanje (prispevek delodajalca in delojemalca skupaj) znaša 5 odstotkov zavarovane mezde (plače, zaslužka).

Ako ni zaslužek določen na dan, nego za drug čas, se višina dnevnega zaslužka računa s šestinko tedenskega, s petindvajsetinko mesečnega ali s tristočetinko letnega zaslužka.

Ako zaslužek ni določen po času (akordna plača, od kosa, datjave tretjih oseb, napitnina itd.), se določi

zaslužek po znesku, ki povprečno pripada ali običajno pripada na dan, teden ali mesec.

Kot zaslužek veljajo tudi vse vrste draginskih družinskih in drugih doklad, dnevnice, nabavni prispevki, naravni prejemki itd.

Osebe, ki ne dobivajo za svoje delo nobene nagrade ali plače, se uvrščajo v najnižji mezdni razred.

Zavarovalne prispevke obračunava okrožnemu uradu delodajalec v celoti. Od prispevka za bolniško

Zavarovanje, navedenega v gorenji razpredelnici, sme delodajalec polovico odtegniti od delojemalčevega zaslužka (mezde, plače).

Ako delodajalec prispevka ni odtegnil takoj pri izplačilu zaslužka (mezde, plače), ga sme odtegniti naknadno le tekom enega meseca po izplačilu zaslužka, od katerega bi moral prispevek odtegniti, odnosno tekom dveh mesecev, če prejema delojemalcevo mesečno plačilo. Za osebe brez zaslužka, oz. če znaša zaslužek manj nego 2 dinarja na dan, mora plačati cel prispevek delodajalec sam.

Delodajalca, ki odteguje svojim delavcem (uslužbencem, nameščencem) višje prispevke, nego so predpisani za dotični mezdni razred, ali ki sklene s svojimi delojemalci delovno pogodbo, poslabšujočo določbe zakona o zavarovanju delavcev, zadene globa od 100 do 2900 dinarjev, v ponovnem slučaju do 5000 dinarjev.

Prispevke plačuje delodajalec na podlagi pismenega plačilnega naloga Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani po poštni položnici mesečno za nazaj v roku dospelosti.

2. Prispevki za nezgodno zavarovanje.

Kot osnova za odmero prispevkov za zavarovanje zoper nezgode (prispevna tarifa) je določen za čas od 1. julija 1922 do 31. dec. 1923 prispevek po 8 din. za 100 Din. zavarovanega zaslužka (mezde, plače) in za nevarnostni odstotek 100. Torej se za vsakih 100 din. zavarovanega zaslužka pobira tolikrat po 8 par, kolikor znaša nevarnostni odstotek, v katerega je obrat uvrščen.

Prispevna tarifa se dobi pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani in vseh njegovih poslovalnicah. Vsak delodajalec bo obveščen s posebnim odlokom, v kateri nevarnostni razred in odstotek je bil njegov obrat (če ima več obratov, za vsak obrat posebej) uvrščen.

Prispevke za nezgodno zavarovanje plačuje izključno le delodajalec sam.

D. Predpisovanje prispevkov.

Prispevki za bolniško in nezgodno zavarovanje se predpisujejo hkrati s posebnim plačilnim nalogom, ki ima značaj javne izvršilne listine.

Zoper plačilni nalog je dopustna pritožba tekom 8 dni po prejemu naloga na Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Pritožba mora biti podprta s potrebnimi dokazili (kuponom prijave ali objave itd.).

Po odredbi ZZD vložen ugovor nima odložitne moči; delodajalec mora torej plačati predpisane mu prispevke brez ozira na to, da je vložil ugovor.

E. Dajatve (podpore zavarovancem).

1. Dajatve v slučaju bolezni.

Zavarovanci imajo v danem slučaju pravico do dajatev (podpor) po naslednji razpredelnici:

Mezdni razred	Hranarina (boleznina) (§ 45., t. 3, ZZD)		Porodnina (§ 45., t. 4, ZZD)		Podpora za delo opremo (§ 45., t. 4-c, ZZD)	Dojnina (§ 45., t. 4-č, ZZD)		Rodbinski člani (§ 45., t. 5, ZZD)		Pogrebna (§ 45., t. 6, ZZD)
	na dan	na teden	na dan	na teden		na dan	na teden	podpora za delo opremo	podpora za porodice	
dinarjev										
I.	1.33	9.33	1.50	10.50	28.—	1.—	7.—	28.—		60.—
II.	1.66	11.66	1.87	13.12	35.—	1.75	8.75	35.—		75.—
III.	2.—	14.—	2.25	15.75	42.—	1.50	10.50	42.—		90.—
IV.	2.40	16.80	2.70	18.90	50.40	1.80	12.60	50.40		108.—
V.	2.93	20.53	3.30	23.10	61.60	2.20	15.40	61.60		132.—
VI.	3.60	25.20	4.05	28.35	75.60	2.70	18.90	75.60		162.—
VII.	4.40	30.80	4.95	34.65	92.40			92.40		198.—
VIII.	5.33	37.33	6.—	42.—	112.—			112.—		240.—
IX.	6.40	44.80	7.20	50.40	134.40			134.40	1.50	288.—
X.	7.73	54.13	8.70	60.90	162.40			162.40		348.—
XI.	9.33	65.33	10.50	73.50	196.—			196.—		420.—
XII.	11.20	78.40	12.60	88.20	235.20	3.—	21.—	235.20		504.—
XIII.	13.33	93.33	15.—	105.—	280.—			280.—		600.—
XIV.	16.—	112.—	18.—	126.—	336.—			336.—		720.—
XV.	19.20	134.40	21.60	151.20	403.20			403.20		864.—
XVI.	22.66	158.66	25.50	178.50	476.—			476.—		1020.—
XVII.	26.66	186.66	30.—	210.—	560.—			560.—		1200.—

K zgoraj navedenim dajatvam (podporam) se pripominja:

Oboleli zavarovanci imajo pravico do brezplačnega zdravljenja (zdravnika, zdravil, bolnišnice, bakterijske pomoči in podpore, pomožnih priprav itd.) ter do podpore v denarju a) hranarine ali boleznine, b) porodnina, c) podpore za opremo rojenca, č) dojnine itd.) V slučaju smrti zavarovanca gre njihovim svojcem po potrebnosti.

a) Hranarina (boleznina) znaša na dan dve tretjini zavarovane mezde (zaslužka, plače).

Izplačuje se ako je bolen združen s pridobitno nesposobnostjo in ako traja dalje nego 3 dni, za čas pridobitne nesposobnosti za delo, ako pa ne bi pridobitna nesposobnost prestala prej, 26 tednov.

b) Porodnina znaša na dan tri četrtine zavarovane mezde.

c) Podpora za opremo rojenca znaša 14kratno zavarovalno mezdo, v katerem je član (ca) včlanjen (a).

č) Dojnina znaša polovico zavarovane mezde, največ pa 3 din na dan; pri družinskih članih 1.50 din. brez ozira na mezdnj razred.

Porodniška podpora pripada članicam le, če so bile tekom leta pred porodom vsaj 3 mesece v zavarovanju zavezanem poslu ali če se je porod pripetil po neprekinjenem trimesečnem članstvu.

Pogrebna znaša 30kratno zavarovano mezdo umrlega.

Tudi družinski člani zavarovanca imajo pravico do brezplačnega zdravljenja, porodniške in dojlne podpore.

Pravico do zvišanih dajatev po novem zakonu imajo le člani, ki so oboleli po 1. juliju 1922 in so bili zanj predpisani ali plačani prispevki po določbah tega zakona.

Ako biva član ob obolenju izven območja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, mu mora izplače-

vati podpore po zakonu njegov delodajalec ter ima pravico do povračila dejansko izplačanih zakonito dokazanih podpor, ki jih pristojni okrožni urad povrne, ako ga je delodajalec takoj obvestil (§ 61. ZZD).

Članstvo in s tem pravica do podpore v slučaju obolenja prenela takoj po izstopu člana iz dela. Član, ki je bil v enem letu vsaj 6 mesecev zavarovan in ki zato ker nima zaslužka, ne more plačevati zavarovalnih prispevkov, uživa pravico do najmanjših zakonitih dajatev (podpor) po § 45 ZZD še 3 tedne po izstopu iz dela; če pa je bil zavarovan v dveh letih najmanj 12 mesecev, uživa pravico do teh najmanjših dajatev še 6 tednov po izstopu iz dela.

2. Dajatve v slučaju obratne nezgode.

Vsak član, ki je utrpel obratno nezgodo, to je nezgodo, ki je v neposredni ali posredni zvezi z zavarovanju zvezanim delom, in ima za posledico telesno poškodbo in s to spojeno popolno ali delno izgubo sposobnosti za delo (opravljanja službe), ima pravico:

- a) do brezplačnega zdravljenja;
- b) do hranarine (boleznine) do največ 10 tednov po nezgodi;
- c) do rente, katera višina se ravna po mezdnem razredu in po višini invaliditete (nesposobnosti za delo).

Pri popolni nesposobnosti za delo znaša renta polno zavarovano mezdo.

Simulacije in drugačna izkoriščanja urada se tako radi izkoriščanja bolniško- kakor nezgodnozavarovalnih podpor po zakonu kaznujejo poleg drugega še z globo od 50 do 1000 dinarjev.

F. Razno.

Vsa nadaljna pojasnila se dobe pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani in vseh njegovih poslovalnicah. Poslovalnice ljubljanskega Okrožnega urada za zavarovanje delavcev se nahajajo v sledečih krajih:

- 1. v Brežicah (za sodni okraj Brežice);
- 2. v Celju (za politična okraja Celje-mesto in Celje-okolica, izvzemši sodni okraj Laško);
- 3. v Gornji Radgoni (za politični okraj Ljutomer);
- 4. na Jesenicah (za politični okraj Radovljica);
- 5. v Kamniku (za političen okraj Kamnik);
- 6. v Kočevju (za političen okraj Kočevje);
- 7. v Konjicah (za političen okraj Konjice);
- 8. v Kranju (za političen okraj Kranj, izvzemši sodni okraj Tržič);
- 9. v Krškem (za političen okraj Krško);
- 10. v Laškem (za sodni okraj Laško);
- 11. v Ljubljani (za političen okraj Ljubljana-mesto in sodni okraj Ljubljana-okolica);
- 12. v tobačni tovarni v Ljubljani (za tobačno tovarno v Ljubljani);
- 13. v Logatcu (za političen okraj Logatec);
- 14. v Marenberku (za sodni okraj Marenberk);
- 15. v Mariboru (za politična okraja Maribor-mesto in okolica, izvzemši sodni okraj Slov. Bistrica);
- 16. v Murski Soboti (za politični okraj Prekmurje);
- 17. v Novem mestu (za politična okraja Novo mesto in Črnomelj);
- 18. v Ormožu (za sodni okraj Ormož);
- 19. v Ptujju (za politični okraj Ptuj-mesto in okolica, izvzemši sodna okraja Ormož in Rogatec);
- 20. v Rogaški Slatini (za sodni okraj Rogatec);
- 21. v Sevnici (za sodna okraja Sevnica in Kozje);
- 22. v Slovenjgradcu (za sodni okraj Slovenjgradec in politični okraj Prevalje);
- 23. v Slovenski Bistrici (za sodni okraj Slovenska Bistrica);
- 24. v Šoštanju (za sodni okraj Šoštani);
- 25. v Trzinu (za sodni okraj Trzin);
- 26. na Vrhniki (za sodni okraj Vrhnika);
- 27. v Zagorju (za politični okraj Litija).

Morebitne pritožbe je nasloviti neposredno na Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani Turjaški trg št. 4-1 (medkrajevnega telefona št. 279).

Vloge so kolka proste.

Tiskovine. Vse v tem razglasu omenjene tiskovine se dobe po nabavni ceni pri vseh poslovalnicah okrožnega urada, pozneje se bodo dobivale pa tudi v občinskih uradih ter prodajalnah tobaka, papirja itd. Na vsaki tiskovini je označena cena.

V Ljubljani, dne 12. julija 1922.

Ravnatelj:
Ivan Kocmur s. r.

Volanijeva Lužina

za pranje perila, pere perilo v 10 minutah snažno belo. Izborno sredstvo za pranje volnena, svilenega in barvanega blaga v mrzli vodi; popolna neškodljivost zagamčena. Dobi se v vseh trgovinah. Priporočeno od mnogih bolnic in sanatorijev. **Reform-šolska kreda** zagamčeno brez peska. — Glavno zastopstvo za Slovenijo: Ljubomir Jemrič, Maribor, Popovičeva 7. 1175

Velik krasen lokal

lepo urejen na prometnem kraju v Mariboru se ugodno prodaja.

Resni reflektanti naj pošljejo ponudbe pod šifro „JESENSKA SEZONA“ na upravo Tabora. 1274

Zahtevajte povsod „TABOR“!

Zaloga čevljev
lastnega izdelka

Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor

komisijska zaloga pri Betki Lešnik, Gosposka ulica 14.

SLOVENSKA BANKA

PODRUŽNICA MARIBOR
GOSPOSKA ULICA 20

Telefon številka: 127 — Račun pri čekovnem zavodu Ljubljana številka 12263

Centrala: **LJUBLJANA**

PODRUŽNICE:

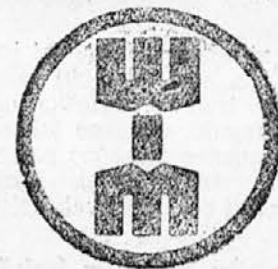
Dolnja Lendava, Ljutomer, Novi Sad,
Vrhnika

Vplačana delniška glavnica:
K 30,000.000[—]

Rezervni fond:
K 6,000.000[—]

Priporoča se za izvršitev vseh
v bančno stroko spadajočih
poslov.

1265

DUNAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM

(Wiener Internationale Messe)

10. — 18. septembra 1922

Ugodna nakupna priložnost za vse stroke
4000 razstavljalcev iz tu in inozemstva

Oddelek za sirovine in polfabrikate
STAVBENI VELESEJEM

Vsa pojasnila daje:

Wiener Messe A. G. Wien VII. Messepalast, kakor tudi častno
zastopstvo v Mariboru „Celeritas“, jugoslovensko transportno
društvo z omejeno zavezo.

Jos. Martinc

Maribor 626

Galanterijska veletrgovina

Pristopajte
k Jugoslovenski
Matici.

Dražba avta

okrajnega zastopstva v Ormožu se vrši dne 14. av-
gusta 1922 ob 11. uri predpoldan na dvorišču gosp.
A. Kreutza, ključavničarja v Ormožu. Avto je tovorni
2-tonski, tvrdke „Fiat“ z železnimi obroči ter v dobrem
stanju. Vzklicna cena 60.000 kron. 1276 3-1

Kraljeva dvorna spedicija
„ORIENT“
Mednarodni spedijski koncern

mednarodna, trgovsko-spedijska in
skladiščna deln. družba v Mariboru
Podružnice: Ljubljana, Beograd, Zagreb, Jesenice, Rakek,
Bakar, Split, Osijek, Subotica, Novisad

Razpisuje se

1241 3-1

II. EMISIJA DELNIC

Izredni občni zbor delničarjev je sklenil dne 10. julija 1922 zvišati delniško glavnico

od **Kj. 4,000.000[—]** na **Kj. 10,000.000[—]** nominala
z izdajo

15.000 novih delnic à Kj. 400[—] — nom. v skupnem znesku Kj. 6,000.000[—]
s pravico na dividendo za leto 1922

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico optirati na vsake dve stare delnice po eno novo delnico II. emisije po tečaju K 460.— plus 5% obresti od nominala K 400.— od 1. januarja 1922 do dne vplačila.
2. Z delnicami, ki jih stari delničarji ne bodo optirali, razpolaga upravni svet.
3. Novim delničarjem se nudijo delnice II. emisije po kurzu K 500.— plačljivih naenkrat takoj pri subskripciji, s 5% obresti od nominala K 400.— od dne 1. januarja 1922 do dne vplačila.
4. Potrdila o vplačilu se imajo skrbno hraniti.
5. Delničar, ki ne bo v predpisanem roku priglasil prava opcije in izvršil vplačila, izgubi opsijsko pravico.
6. V svrhu zavarovanja II. emisije je osnovan poseben sindikat. Kdor želi pristopiti sindikatu, naj se obrne na tajništvo Uprave sindikata pri centrali družbe v Mariboru, v svrhu pojasnil.
7. Reparacijo delnic, določenih za nove delničarje si pridržuje upravni svet po končanem subskripcijskem roku.
8. Subskripcija novih delnic se vrši od dne 31. julija do 19. avgusta 1922, in sicer:
  - a) pri Slavenski banki d. d. v Zagrebu in njenih podružnicah;
  - b) pri Trgovski banki d. d. v Ljubljani in njenih podružnicah;
  - c) pri Jugoslov. Industrijski banki Split;
  - č) Bankhaus M. R. Aleksander Wien;
  - d) pri Praški kreditni banki Beograd;
  - f) pri Orient d. d. v Mariboru in njenih podružnicah.
9. Azijski kurzeni dobiček se dodeli po pokritju izdanih stroškov in pristojbin rednemu rezervnemu fondu družbe.
10. Dodelitev delnic se izvrši kar najhitreje; za nedodeljene delnice se vplačani denar vrne po preteku 8 dni od časa razdelitve. V Mariboru, dne 30. julija 1922.

Upravni svet.